

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Dan Christensen har oversat det historiske kildeskrift og doneret sin oversættelse til mig. PDF-filen kan downloades til personligt brug.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Forord.

Bogen ”**Das Recht Deutschlands im Streit mit Dänemark**” er her oversat til dansk med titlen:

”**Tysklands ret under kampen mod Danmark**” (Bonn, november 1863).

Tyskland var i 1864 et kludetæppe af store og små stater med en stor fællesforening, med navnet ”det tyske forbund”. Dette forbund og de største medlemsstater var i en større evig indre magtkamp, som Prøjsen (ved Bismarck) i 1871 blev vinder af med oprettelsen af det tyske kejserrige.

Forfatteren Hugo Hälschner har tre hovedemner i sin bog:

- 1) Juridisk kampskrift til fordel for de tysknationales synspunkter omkring Slesvigs status.
- 2) Propaganda med antidanske og protyske tekster i den nationale strid om Slesvigs status.
- 3) Juridisk-historisk forsvar for den af Danmark landsforviste hertug af Augustenborg.

Antallet af tysktalende i Slesvig steg i første halvdel af 1800-tallet. Efter 1848's revolutionære stemning i Europa, sluttede tysksindede (altså ikke nødvendigvis tysktalende) i Slesvig sig til tyskerne i Holsten for at danne en tysk forbundsstat, helt uafhængig af Danmark.

I 1863 besluttede Danmark at indlemme det danske hertugdømme Slesvig i kongeriget og opgive Holsten til Tyskland. Man vedtog en ny forfatning, en fælles grundlov for Danmark og Slesvig. Dette skabte vild opstandelse i Tyskland, og ”det tyske forbund” bad om hjælp til at ”befri” Slesvig med den gamle danske og den indvandrede tysktalende befolkning.

Politikeren Bismarck var ikke interesseret i at Slesvig-Holsten blev en ny forbundsstat, men udnyttede situationen til at styrke Prøjsen. Han satte sig for at indlemme Holsten og Slesvig i Prøjsen. Efter at det tyske forbund havde vedtaget, at Holsten skulle besættes af tyske tropper, hvilket skete i december 1863, tilstillede Østrig og Preussen, men ikke forbundet, Danmark et umuligt ultimatum. Så prøjsiske og østrigske tropper rykkede i februar 1864 over grænsefloden Ejderen ind i Slesvig.

De 6 parter i krigen, 1.Danmark, 2.Slesvig-Holstens tysksindede del, 3.det tyske forbund, 4.Prøjsen og 5.Østrig samt 6.Stormagterne havde hvert deres mål med ”Den Anden Slesvigske Krig” i 1864, men ultimativt vandt Prøjsen takket være Bismarcks aggressive politisk/militære strategi.

Hälschners bog bidrog kun til forvirringen. I hans argumentation indgik mange uforenelige faktorer, som blokerede for en løsning på de mange parallelle og modstridende interesser: De tysksindede Slesvig-holstenske krav, Prøjsens og Østrigs krav, Danmarks krav og ikke mindst stormagternes interesse i at mele deres egen kage ved London protokollens vedtagelse - hvor det tyske forbund ikke deltog. Som en ægte jurist vægter Hälschner altid argumenter mod hinanden; men opgiver totalt at konkludere med en løsning på Slesvig-problemets gordiske knude. Der skulle en Bismarck til for at hugge knuden over og desværre måtte Danmark betale prisen.

Das

Recht Deutschlands

im

Streite mit Dänemark.

Von

Dr. Hugo Hälschner.

Bonn,

bei Adolph Marcus.

1863.

Indholdsfortegnelse.

Forord.....	3	3
Indledning.....	4	4
Historisk.....	5	9
Christian VIII's åbne brev og den tysk-danske krig.....	9	15
Fredsslutningen (første slesvigske krig).....	15	17
Tronfølgen i Danmark og i hertugdømmerne Slesvig-Holsten og Lauenborg.....	18	22
London protokollen.....	22	25
Tysklands stilling til sagen om hertugdømmerne.....	25	30
Ret eller politisk interesser.....	30	37
Oversætters rettelser og kommentarer.....	38	39
Oversætters bilag 1, Bilag 2.....	40	41

Forord.

Den overraskende uklarhed og uvidenhed, der på mange måder fremkom i de seneste ugers dagspresse, gav mig anledning til, i det mindste i min umiddelbare omgangskreds, at opklare de spørgsmål, som er trådt nærmere efter kong Frederiks VII's død, ved selv at bidrage. Jeg skrev en række artikler i "Bonner Zeitung". De var anledning til, at jeg fra mange sider blev opfordret til at påvirke en bredere kreds med en pamflet. Dette formål tvang mig til at give afkald på en **udtømmende** diskussion og undersøgelse af de juridiske spørgsmål. Jeg kunne dertil anse mig for bemyndiget, fordi jeg allerede i 1846 havde fået sådan noget frem i mit skrift: "Den statslige arvefølge i hertugdømmerne Slesvig-Holsten og Lauenborg", og fordi jeg ikke har tænkt mig at lægge min pen til side i fremtiden.

Bonn, den 9. december 1863.

Forfatteren.

Den 15. november døde kong Frederik VII af Danmark, den sidste af den i Danmark regerende kongeslægts mandslinje. Han blev efterfulgt på den danske trone af prins Christian af Lyksborg som kong Christian IX af Danmark.

Det er den underretning, for hvilken der i hele Tyskland er fremkaldt en ophidselse af gemytterne, som vi ikke har oplevet i samme omfang siden 1848. Derom med jura, skal der nu træffes en afgørelse, om kongen af Danmark ligesom tidligere samtidig skal være og forblive den regerende hertug i Slesvig-Holsten og Lauenborg, eller om de nævnte hertugdømmer skal adskilles fra Danmark og stå under sin egen hertugs scepter.

Det drejer sig altså først om en tronfølgestrid, i hvilken Christian IX af Danmark og hertug Frederik af Augustenborg står overfor hinanden som prætendenter. For begge disse fyrsters personer, hvilke næppe er kendte af det tyske folk, som må befinde sig i en vanskelig position, i en mellem dem nytilkommen retsstrid, der fremkalder en så vidt udbredt og dybtgående bevægelse; men i dette øjeblik hænger sammen med en kamp mellem det tyske og det danske folk, som er ført gennem et årtusinde, hele tiden med vekslende held i de seneste fire århundreder, som mere og mere er vendt til gunst for Danmark. Men nu er øjeblikket kommet, hvor **juraen** er skiftet til vores gunst, og dermed er problemet kommet os nærmere: Om vi er parat til opfatte vores ret med fuld kraft, eller om vi med ret til Tysklands helligste politiske interesser vil prisgives en mod os i truende position rettet, udenlandsk magt? Noget rigtigt stort står på spil, men måske endnu større end det synes ved første blik. Vi har ikke dermed for øje, at en kamp mellem Tyskland og Danmark kunne udvikle sig til en europæisk krig, en fare der ikke lader sig lyve om, som vi ikke kan unddrage og tillade os og jo mere den fjerner sig fra os, desto mindre frygter vi den. Men lad os huske, at for Tyskland er det ikke kun et spørgsmål om at vinde eller tabe Elben-hertugdømmerne [1], men at smerten i dette øjeblik brænder stærkt i det tyske folks hjerter, smerten over al den hån, der er blevet os tildelt i denne sag, om al den skam, som vi har måttet sluge i stilhed. Derfor kan kampen for hertugdømmerne, hvis det tyske folk udholder den værdigt, fordi de alle rejser sig, overvundet af en sådan smerte for deres foragtede nationale ære, hjælpe vort fædreland til at genopstå i styrke og ære, men det kan også i andre tilfælde ydmyge os så dybt for Europas øjne, så dybt, at kriminalretten ikke kan undgås, og så vil fyrster og folk i Tyskland blive sluppet løs med frygtelig ødelæggende kraft. Det Gud forbyde!

Historisk.

Allerede i året 811 mødtes frankiske og danske stormænd ved Eiderens bredder, for at bilægge deres herskeres stridigheder og opfordre til fred. Løfterne var hurtigt glemt og gentagne gange brød danskerne ind i Tyskland og måtte kastes tilbage af kejseren. Men forgæves, for ikke alene lykkedes den danerkongen at underkaste sig det nuværende Holsten, Lauenborg, Mecklenborg, Pommern og Rygen i 1202, men med den hjælp kejser Frederik II gav ham, ved i 1214 også at løsrive disse lande og afstå dem til Danmark. Dette var den første forsyndelse, som Tyskland gjorde sig skyldig i overfor Elbhertugdømmerne [1].

Presset fra det danske fremmedherredømme havde imidlertid ikke andre følger, end at det i hine tider selv fremkaldte fuld bevidsthed hos nordtyskerne om den nationale modsætning til danskerne, så at dette had mod danskheden antændtes, hvilket, hele tiden opildnet af danske kneb og vold, også i dag er brudt ud i lys lue. Danskeren kunne ikke glæde sig over deres sejr i længere tid, for allerede i 1227 kæmpede de nordtyske fyrster og byer i slaget ved Bornhoved for friheden. Selv i Slesvig, som en yngre søn af danerkongen i 1232 havde fået i len, måtte danskerne i den følgende tid kæmpe for deres herredømme, indtil 1326 hvor de i Holsten regerende Schauenborgske grever havde af [2] kong Valdemar III modtaget Slesvig som arveligt len [3], med denne bestemmelse [4]: ”Slesvig må aldrig igen forenes med det danske rige og den danske krone, således at der kun bliver én herre over begge lande”.

Den således sluttede fred blev nu efterfulgt af et længere tidsrum, gennem hvilket danskerne først og fremmest stræbte efter at vinde Slesvig med alle former for snuhed, troløshed og juridiske fordrejninger, ved domme, hvilke blev fordret af kejseren og paven, indtil våbnene endelig igen måtte afgøre det med lange blodige stridigheder. Endelig syntes de endeløse kampe for evigt at skulle elimineres ved en permanent fred. I året 1448 blev en nevø til hertug Adolf af Slesvig-Holsten, grev Christian af Oldenburg og Delmenhorst, valgt til konge af danskerne og besteg den danske trone som Christian I, hvorefter han bekræfter ”constitutio Valdemariana” og dermed forfra havde sikret sig, at Slesvig aldrig mere skulle kunne forenes med Danmark. Elleve år senere døde hertug Adolf og med ham blev heltedynastiet Schauenborg, som hidtil havde hersket over Slesvig-Holsten, sænket i graven. Følgen var, at stænderne i Slesvig og Holsten i 1460 også valgte Christian I af Danmark til hertug af Slesvig-Holsten [5], men selvfølgelig kun, mens de samtidig sørgede for, at bevare hertugdømmernes selvstændighed og uafhængighed. Christian skulle dokumenteret bekræfte, at det forenede landskab havde valgt ham som en gunst og ikke som konge af Danmark,

og at han og hans efterkommere derfor ikke var berettiget til arveret i hertugdømmerne. Efter hans død skulle stænderne vælge en hertug blandt hans børn og havde han for tilfældet kun én søn, der blev konge af Danmark, eller slet ingen børn, skulle stænderne have ret til at vælge hertugen blandt hans retmæssige arvinger. Det samme skal observeres i alle fremtidige tilfælde af hertugvalg. Til slut lovede han, at landene Slesvig og Holsten for evigt [6] skulle blive sammen uadskilleligt. Dertil blev stændernes privilegier udvidet i en sådan grad, at næsten hele landsregeringen blev lagt i stændernes hænder.

Således mente man at have lykkedes med at have opnået den endelige totale sejr over danskerne. En tysk fyrste herskede over danskerne. Enhver grund til yderligere kampe syntes fjernet, da han og hans senere slægt også skulle regere i hertugdømmerne. Den fulde uafhængighed af Danmark, muligheden for igen at adskille sig totalt, den nationale selvstændighed for tyskerne var forfatningsmæssigt sikret med dokumenter og ed.

Og hvad var succesen? Først og fremmest, i stedet for den synlige fyrste, som tidligere havde beskyttet folket med stærk hånd mod danerne, var der nu, som tyskerne klagede over under Christian I., kommet en sjælden gæst, som, når han dukkede op i landet, kom med tomme poser, for at drage derfra med fulde. Og således er det forblevet indtil i dag. De tyske hertugdømmer, af natur velsignede lande, deres kyster og havne beskyttet af to have, sig befindende ved munden af en tysk flod [1], forbundet med tyske folk med de helligste bånd, er blevet naboland til Danmark; er siden de ildevarslende dage hvor Christian I. nedsatte sig som hertug, med gods og blod blevet ofret i århundreder til fremmede ikke-tyske formål og interesser. Og i dag? Hvad er der tilbage af hertugdømmernes mest dokumenterede rettigheder? Så godt som ingenting, ja mindre end ingenting, for det, der betyder noget nu, da danskerne ønsker at bære det sidste hertugdømmerne har, tilbage i deres lommer, er håbet om dagen for adskillelse og befrielse fra Danmark. Men de diplomater, der i dag prøver at genoprette hertugdømmerne med Danmark efter kong Frederik VII's død og har brudt det bånd, der forenede dem med Danmark, drømmer i dag til gengæld ligesom de slesvig-holstenske stænder i 1460, om hertugdømmernes nationale uafhængighed, deres ret til at beskytte deres interesser gennem traktater og forfatningsmæssige bestemmelser; de bør se tilbage på hertugdømmernes historie siden 1460 for at lade sig belære om, at de med de yderst beskedne krav, som de stiller til Danmark i dag, næppe vil kunne opnå noget bedre resultat end det militante, altid kampberedte ridderskab kunne, med sine udvidede privilegier fra 1460.

Kort tid efter Christians I's død viste disse privilegiers afmægtighed sig på en af de vigtigste punkter. Stændernes ret til at vælge hertugen blandt kongens efterkommere, sikrede hertugdømmerne mod delinger af landet og tilbød muligheden for atter en dag at løsrive sig fra Danmark. Stænderne måtte dog lade det falde, da begge Christians sønner, uden at tage hensyn til et

valg, kunne foretage en deling af hertugdømmerne, idet amter og mindre byer dannede to usammenhængende dele, mens områderne for prælater, riddere og standsberettigede byer blev styret udelt i fællesskab, og dermed er det, at siden under Christian I.'s børnebørn har det Oldenborgske hus spaltet sig, i den kongelige eller Lykstads-delen og den hertugelige eller Gottorp-delen; forblevet sådan indtil henimod slutningen på det forrige århundrede, hvor blot senere og endnu bredere delinger tilkom til gunst for sidelinjer. I året 1616 mistede stænderne fuldstændigt deres aldrig seriøst udøvede valgret.

Den fælles regering for de danske konger og de gottorpske hertuger bragte efter sagens natur betydelige vanskeligheder med sig, dog var det væsentlige dette, at fremover herskede den danske konge ikke som en tysker ville herske over danskerne, hvor de gjorde de tyske interesser nyttige, men som en dansker tilstræbte det, at få hertugdømmerne fuldstændigt i sin magt, for at anvende sin styrke i Danmarks interesse. Så skete det, at den nationale modsætning delte selve fyrstehuset og at den danske konge og den tyske gottorpske hertug stod konfronteret som ledere af de to mod hinanden kæmpende nationaliteter. Hvem der i den ulige kamp blev underlagt kunne ses på forhånd. -- sandt nok, hvis ikke Slesvig, så var Holsten en tysk stat, men hvilken hjælp kunne man forvente fra det magtesløse rige? --

Hertugdømmernes vanskeligheder og de gottorpske hertugers steg mod højderne, da, i det 17. århundrede under de gentagne krige mellem Danmark og Sverige på den ene side, svenskerne behandlede hertugdømmerne som fjendtligt dansk land, medens på den anden side også kongen af Danmark behandlede sine egne lande som fjendtlige, skønt hans medregent, hertugen af Gottorp, af største nød søgte forståelse hos svenskerne for i det mindste at udvirke neutralitet for sine særlige områder. Kun med Sveriges hjælp var det lykkedes hertugen, at hævde sig i sin position. Men endelig gjorde Danmark et forsøg på, at aftvinge hertugen et forlig, ved hvilken Slesvig skulle underlægges den danske konges enevælde, og da hertugen ydede modstand, fulgte i 1684 magtkampen. I et patent forklarede kong Christian V., at i betragtning af fjendtlige sammensværgelser og tidligere uansvarlig adfærd af Gottorps hertuger, og eftersom sagerne ikke længere kunne forblive i sådanne forvirrede tilstande uden den komplette undergang af fyrstendømmerne, blev det for ham og hans statslige sikkerheds skyld anset nødvendigt, at inddrage den andel af hertugdømmet Slesvig, som tidligere var i hertugens besiddelse, og genforene den med sine øvrige besiddelser - Slesvig blev behandlet som et erobret fjendtligt land og en hyldning aftvunget. Den som ikke ville deltage i hyldningen, blev forjaget af landet. I denne nød dukkede her endelig hjælp op fra det tyske folk, fordi en i det nordlige Tyskland herskende fyrste, hvilken, der, gennemsyret af sin tyske sagkundskab, til det tyske folk med den dybeste smerte havde udtalt:

”Vi tyske har overgivet vores blod, vores ære og vore navne og deraf intet opnået, end dette at vi som tjenere for fremmede lande næsten har gjort os selv til grin foran urgamle høje navne! Hvad er Rhinen, Elben, Weser, Oder andet end fanger i fremmede lande.”

Det var Frederik Vilhelm, den store kurfyrste i Brandenburg. Uden hensyn til, at Danmark kun på grund af Frankrig tilsikrede støtte havde vovet dette skridt, imødegik han straks denne voldelige handling og fik endelig også rigsdagen i Regensburg til at sætte sig i bevægelse. Men danskerne lod sig ikke standse, trængte sig ind og belejrede endog Hamborg. Da forklarede kurfyrsten med fuld beslutsomhed: Han ville selv inspicere belejringen af denne by med egne øjne, som dengang kongen ville erobre Berlin. Efter at verden havde lært kurfyrstens **sværd** at kende, var hans **ord** og hans mægling her tilstrækkelige til at befri Hamborg, hvorpå Altona forliget af 1689, gennem den brandenborgske gesandt i samarbejde med en kejserlig og kursaksisk bragtes i stand, hvilket indsatte hertugen af Gottorp igen i alle sine rettigheder [7].

Dog var kun en kort frist vundet. Allerede i året 1700 kom det til nye voldshandlinger, som gennem freden i Travendal [8] blev afgjort til hertugens [af Gottorp] fordel, indtil det endelig i anledning af den store nordiske krig lykkedes danskerne, at lade hertugen [af Gottorp] for evigt afstå sine besiddelser og medregering i Slesvig, og med fredsftalen i 1720 [9] at få den hertugelige [den danske konges] andel af Slesvig garanteret af England og Frankrig. Derimod blev hertugen [af Gottorp] hvad angik Holsten, som følge af en fra det tyske riges trussel om voldeligt tvangsindgreb, genindsat med alle sine rettigheder [10]. Først i året 1762, da hertug Karl Peter Ulrich af Gottorp besteg den russiske trone, så det ud til, at Danmark skulle imødesee den retfærdige straf for alle de mod hertugen forvoldte forurettelser. Peter foranstaltede straks at gøre sine rettigheder gældende i Slesvig med væbnede styrker. Mordet på ham afskar ikke blot alle videre forsøg på den slags, men fik også den følge, at Danmark fra nu af havde fuldstændigt nået sit længe tilstræbte mål. Zar Pavel Petrovich af Rusland overdrog traktatmæssigt som hertug [af Gottorp] alle sine rettigheder angående Slesvig og Holsten til kongen af Danmark.

De tyske hertugdømmer havde med hertugen af Gottorp mistet deres sidste og vigtigste støtte overfor den danske regering; da var der intet mere tilovers af de indkaldte stænders privilegier og siden 1711 havde der overhovedet ikke forekommet en indkaldelse til stænderforsamlingerne. Men for danskerne kom det blot ikke alene an på at beherske hertugdømmerne med ubegrænset magt, men de skulle fra nu af også helst omformes til danske landsdele, og allerede med kong

Frederik VI's tronbestigelse i året 1808 begyndte aspirationerne med, at fordanske det tyske folk i hertugdømmerne og at fremme det danske sprog som det herskende.

Efter 1815, hvor kongen af Danmark for Holsten var indtrådt i det tyske forbund og det nys erhvervede hertugdømme Lauenborg, startede bestræbelser i Holsten først, i håbet om hjælp fra forbundet, at værne hertugdømmernes selvstændighed mod Danmarks. "Ridderskabet" [11] krævede på den ene side bevarelse og styrkelse af fællesforfatningen og den ældgamle forbindelse mellem hertugdømmerne Holsten og Slesvig; på den anden side forklarede de, at man med loyal hengivenhed ville bevare den gamle forfatning, dog med samme beslutsomhed også anerkende tidens krav om en ny. Da alle anstrengelser ved modstanden mod kongen mislykkedes, henvendte man sig med klager til den tyske forbunds dag, som 1823 besluttede sig til: At prælater og "Ridderskabet" skulle afvises, fordi Holstens forfatning ikke reelt findes anerkendt. Først i året 1834 indførtes i Slesvig såvel som Holsten en forfatning med en rådgivende stænderforsamling.

Christian VIII's åbne brev og den tysk-danske krig.

I begyndelsen af 1840'erne rettedes danskernes opmærksomhed, ligesom tyskernes, sig mod hvad som indtraf i disse dage. Det blev hele tiden mere sandsynligt, at mandslinjen i det danske kongehus ville uddø. Medens hertugdømmerne håbede på deres befrielse fra det danske åg ved denne begivenhed, forstærkede det for danskerne den bekymring de nærrede, for efter århundreders langvarige stræben, at se den oprettede statsbygningens kollaps. Ingen var dengang i tvivl om, at med bortgangen af den sidste konge i Danmarks kongefamilie i Danmark, ville hans nærtstående hustru, eller deres efterfølgere, blive kaldt til tronen [12], medens i hertugdømmerne Slesvig-Holsten ville kvindelinen i tronfølgen gennem mandslinjen i de øvrige Oldenborgske fyrstehuse være udelukket [13]. Kong Christian VIII. selv havde anerkendt dette i samtaler med hertugen af Augustenburg. Ville man ikke desto mindre opretholde forbindelsen mellem hertugdømmerne og Danmark, så stod intet andet tilbage i øvrigt end dristig benægtelse af rettighederne og åben vold. Københavns borgmester Algreen Ussing tilskrives den fortjeneste, at være den første med opstilling af et program, som i Danmark indtil i dag er blevet bestemmende for behandlingen af hertugdømmerne; et program, hvilket ydermere også besidder den fortjeneste, at fra hvert af dets ord skinner den dårlige samvittighed igennem, som mod sin vilje vidner om hertugdømmernes ret. I den danske stænderforsamling i Roskilde 1844 opstillede Algreen Ussing begæringen: Stænderforsamlingen kunne forlange, at kongen højtideligt erklærede, at Danmark, Slesvig, Holsten og Lauenborg

dannede et enkelt udeleligt rige, og at dette udelelige rige efter bestemmelserne i den danske kongelov også tillod arvefølge for Frederik III's kvindelige efterkommere; om dette blev til virkelighed, **skulle enhver, som sagde, skrev eller foretog sig noget imod denne bestemmelse, straffes som en forbryder.**

Og kongen nedsatte virkelig en kommission, som blev tildelt den opgave, at skulle afgive en juridisk udtalelse. Baseret på denne juridiske udtalelse udsendte kongen følgende åbne brev af den 8. juli 1846 til sine loyale undersåtter:

Vi Christian VIII, af Guds nåde konge af Danmark, de Venders og Goters, hertug af Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Lauenborg, og af Oldenburg etc. gør vitterligt:

Ved mangfoldige kendsgerninger er det kommet til vort kendskab, at der hos mange af vore undersåtter hersker uklare og urigtige forestillinger om successionsforholdene i monarkiet, og at disse forestillinger benyttes til at fremkalde uro og bekymring for det fælles fædrelands fremtid, hvis engang efter forsynets vilje vort kongelige huses mandstamme skulle uddø, hvorved tillige fremkaldes og næres en bitter stemning mellem de forskellige landsdeles beboere. Vi har derfor anset det for vor landsfaderlige pligt at lade en dertil efter vor allerhøjeste befaling sammentrædt kommission gennemgå alle, disse arveforhold vedkommende akter og dokumenter, som har kunnet tilvejebringes, og i øvrigt foretage en nøjagtig og grundig undersøgelse af samtlige herhen hørende forhold.

Efter denne undersøgelse er tilendebragt, og derpå foredraget os i vort geheimstatsråd og af os overvejet, har vi fundet det tilfulde stadfæstet, at ligesom arvefølgen i det for den danske krone ved traktater erhvervede hertugdømme Lauenborg er utvivlsom, således er samme kongelovens arvefølge for hertugdømmet Slesvig ifølge patentet af 22de august 1721 og derpå følgende arvehyldning, ligesom endelig også ifølge de af England og Frankrig under 14de juni og 23de juli 1721 udstedte garantier og de med Rusland afsluttede traktater af 22de april 1767 og 1ste juni 1773 i fuld kraft og gyldighed.

Vor faste forvisning om at dette er grundet i ret og sandhed, og vor overbevisning om, at vi ej tør opsætte at modvirke de skadelige følger af de urigtige og falske anskuelser, som i så henseende stadig udbredes indenfor selve monarkiets grænser, har bevæget os til ved dette vort åbne brev for samtlige vore tro undersåtter at kundgøre denne vor forvisning om samtlige vore kongelige arvesuccessorerers arveret til hertugdømmet Slesvig, som vi og vore efterfølgere på den danske trone ville anse som pligt og kald at opretholde.

Derimod er det af fornævnte undersøgelse fremgået, at der med hensyn til enkelte dele af hertugdømmet Holsten er forhold tilstede, som hindrer os fra med samme bestemthed at kunne udtale os om samtlige vore kongelige arvesuccessorerers arveret til dette hertugdømme. I det vi

imidlertid allernådigst forsikrer alle vore tro undersåtter og navnlig hertugdømmet Holstens beboere, at vore bestræbelser uafsladeligt har været og skulle blive rettede på at fjerne berørte hindringer og tilvejebringe en fuldstændig anerkendelse af den samlede danske stats integritet, så de af vort scepter samlede landsdele ej nogensinde skulle adskilles, men bestandig forblive tilsammen i deres nuværende forhold og med de dem hver for sig tilkommende rettigheder, således ville vi navnlig herved forvise vore tro undersåtter i hertugdømmet Slesvig om, at det ej ved dette åbne brev er tilsigtet på nogen måde at træde dette hertugdømmes selvstændighed, således som denne hidtil af os er erkendt, for nær, eller at gøre nogen forandring i de øvrige forhold, som fortiden forbinder sammen med hertugdømmet Holsten, hvorimod vi meget mere herved gentager vort tilsagn om fremtidigt som hidtil at ville beskytte vort tro hertugdømme Slesvig i besiddelsen af de samme, som en, vel med vort monarki uadskillelig forbunden, men tillige selvstændig landsdel, tilkommende rettigheder.

Givet under vor kongelige hånd og segl.

Givet i vort geheimestatsråd på vor
residens Sorgenfri den 8. juli 1846.

(L.S.) Christian R.

Frederik R.P. Frederik Ferdinand. Stemann. St. W. Moltke. Oersted. Reventlow-Criminil.

Det åbne brev levede i den henseende ikke op til danskernes forventninger, da hensynet til Holstens arveret for mandslinjen og den juridiske nødvendighed af en gunstig løsrivelse fra Danmark, ikke åbenlyst kunne benægtes. Med hensyn til Lauenborg støtte man sig til traktaten fra 1815. Men angående Slesvig måtte man endda fjerne mandslinjens arveret, ved at man påberåbte sig voldshandlingen fra 1720 [9] og den aftungne hyldning i 1721, dvs. på det, at kongen dengang havde generhvervet sit eget hertugdømme Slesvig ved krigerisk erobring [10]. Og da selv de danske kronadvokater ikke kunne gøre det bedre, så bør vi i dag stadig tvivle på hertugdømmernes fulde rettigheder?

Den holstenske stænderforsamling var ikke sene til at protestere mod det åbne brev såvel som mod kongen selv, da de henvendte sig med en klage til forbundsforsamlingen, og det var med tre sætninger, hvilke siden da for hertugdømmerne var grundlaget for forsøget på anerkendelse af deres forfatningsmæssige rettigheder:

Hertugdømmerne er selvstændige lande.

Mandslinjen regerer i hertugdømmerne.

**Hertugdømmerne Slesvig og Holsten er med hinanden tæt
forbundne lande.**

Ifølge den tyske forbundsforsamlings afgørelse i sagen om hertugdømmerne den 17. september 1846 gælder:

”Efter at Hans Majestæt kongen af Danmark, hertug af Holsten og Lauenborg, med sin højtidelige forklaring, den 7. september dette år har ytret sig om indberetningen fra hertugdømmet Holstens lokale stænderforsamling fra den 3. august dette år, at han aldrig har haft i sinde, at indskrænke hertugdømmet Holstens selvstændighed, dets forfatning, diverse love og tilkommende beroende forhold, eller udsætte for vilkårlige ændringer, og have tilføjet forsikring om, at allerhøjst samme med sine bestræbelser for at arrangere pågældende hertugdømmes successionsforhold, ikke villigt vil træde de velbegrundede agnaters rettigheder for nær; ligeledes forelægge forsamlingen intentionen om, at bevare den forfatningsmæssige uformindskede opretholdelse af stændernes ret til indgivelse af andragender; så finder forbundsforsamlingen sig bestyrket i sin tillidsfulde forventning om, at Hans Majestæt ved endelig bestemmelse af de, i det åbne brev, af 8. juli dette år, omtalte forhold, hvor alle og enhver rettigheder, men i særdeleshed de i det tyske forbunds arveberettigede agnaters og Holstens lovlige landsrepræsentations, bliver respekteret.”

”Da forbundsforsamlingen som organ i det tyske forbund forbeholder sig retten til i sager, der opstår, at gøre sin forfatningsmæssige kompetence gældende, fastslår den, at organet i hertugdømmet Holstens stænder ikke fungerer som juridiske repræsentant for **forbundslandet** Holsten, men kun som repræsentant med anerkendte grundlovsfæstede rettigheder, og lige så lidt anser en klage fra stænderforsamlingen over grundlovsstridige ændringer af Holstens statsforfatning for berettiget; men imod dette er Hans Majestæt Kongen af Danmarks forordning af 8. Juli 1846 udstedt til den kongelige kommissær ved stænderforsamlingen, ifølge hvilken ingen yderligere andragender eller fremlæggelser i arvefølgesagen skulde antages, hvis disse ikke er i samklang med de generelle vilkår i lovens ordlyd af 28. maj 1831.”

Kongen selv udsendte et brev til hertugdømmerne den 18. september 1846 for at berolige gemytterne, i hvilket han, for at eliminere fejlagtige opfattelser af brevet fra den 8. juli, udtrykkeligt forklarede, at han på ingen måde havde haft til hensigt selv at krænke nogen af hertugdømmernes rettigheder. Tværtimod havde han garanteret Slesvig, at det i den forudgående forbindelse skulle blive sammen med Holsten, hvoraf det kan konkluderes, at Holsten ikke skulle blive adskilt fra Slesvig.

Disse næste begivenheder fik intet videre resultat end dette, at man i Tyskland gjorde sig umage for, at man gennem videnskabelige undersøgelser, førte de juridiske spørgsmål efter et tronskifte i hertugdømmerne til en afgørelse; så den tyske befolkning i hertugdømmerne mente dette om danskernes hensigter:

Når Holsten ikke kunne reddes for Danmark, så i det mindste holde fast i Slesvig som dansk provins, tilstrækkelig belært om, at bekymringerne kunne forøges endnu mere, eftersom kong Frederik VII. ved sin tronbestigelse i januar 1848 åbenbarede sin hensigt om at sammenknytte hertugdømmerne med Danmark ved en fælles forfatning.

Da dengang i februar 1848 stormen bragede løs i Frankrig, da hele Europa truedes med omvæltninger, steg også i hertugdømmerne bevægelsens bølger hurtigt højt, blot stod her de krav øverst, der havde retning hen til hertugdømmernes uafhængighed af Danmark gennem en union med en fælles konstitutionel forfatning og sikre Slesvigs optagelse i det tyske forbund. Bevægelsen fik også en anden karakter, da nyhederne den 23. marts fra Kiel om begivenhederne i København ankom. Kongen befandt sig i pøbelens vold i hovedstaden, et ultradansk ministerium var blevet dannet, og det blev offentligt udtalt, at øjeblikket var kommet, til om nødvendigt med våben i hånd at gøre Slesvig til en dansk provins [14].

Så måtte man overbevise sig om, at kongen selv ikke mere var i en situation, hvor der stadig var beskyttelse af hertugdømmerne, ved den fra 18. september 1846 tilsikrede selvstændighed og uadskillelighed; men at han ufri og viljeløs havde givet hertugdømmerne til pris for danskernes fanatisme, og at man i en nødværgesituation alene kunne støtte sig til egen kraft. Der dannede sig en provisorisk regering for hertugdømmerne, ikke langt fra at kunne gribe ind i den legitime landsherres rettigheder, men, som proklamationen af 24. marts udtrykte det: Eftersom landsherrens vilje ikke mere er fri og landet står uden regering, og for at tilbagegive den overtagne autoritet, så snart som landsherren bliver fri igen. Den provisoriske regering søgte også overfor kongen at retfærdiggøre sine tiltag under de givne omstændigheder, og afsluttede deres skrift med ordene: ”Under sådanne omstændigheder troede de allerunderdanigste undertegnede sig beføjede og forpligtede til at gøre, hvad alene endnu skulle kunne gøres. Skulle Deres Majestæt højst ønskeligt beskytte de tyske hertugdømmer og skal landet blive skånet for et fuldstændigt anarki og oprør, da må en regering hurtigt træde til, der besidder landenes fulde tillid og som kan understøtte samme, da det jo er lige blevet besluttet at give landenes rettigheder repræsentation, og at sikre fri national udvikling af de selvsamme, hvilke vi hos Deres Majestæt nødvendigvis må forudsætte som vor tyske hertugs retfærdige og bevidste vilje.”

Så fulgte krigen, hvilken var den retfærdigste nødværgehandling imod det danske folks retsløse voldshandlinger, ikke blot i Danmark, men deværre også ofte i Tyskland, som det ”revolutionære oprør” i hertugdømmerne imod deres retmæssige landsherre er blevet kaldt. Derom er det nødvendigt at erindre, hvorledes hertugdømmernes anliggender og deres forhold er blevet betragtet af de legitime magter i Tyskland. Det udledes af følgende dokumenter:

3. Forbundsfor­samlingen er parat til, i præventivt øjemed mod blodsudgydelse, med henblik på en mindelig freds­aftale ved mægling og anmoder Prøjsen om, at påtage sig ledelsen af mæglervirksomheden i det tyske forbunds navn **på basis af Holstens ubeskårede rettigheder, navnlig den der angår den statsretlige forbindelse med Slesvig.**

Som selvfølgelig bliver af Forbundet forudsat, at **fjendtlighederne straks bliver indstillet og status ante quo bliver genskabt.**

Forbundsbeslutning af 12. april 1848.

Forbundsfor­samlingen ser sig foranlediget til, i opfølgning til beslutning af 4. april, vedrørende den slesvig-holstenske affære, at erklære:

1) At, hvis efter de kongeliges ophør af fjendtlighederne og rømning af hertugdømmet Slesvig, for at de der involverede danske styrker ikke skulle få succes, skal disse undertvinges, for gennem forbundet at sikre en beskyttelse af Holstens ret til unionen med Slesvig, og

2) fordi indtræden af Slesvig i det tyske forbund efter deres opfattelse vil være den sikreste garanti for at denne union bliver opnået, anmodes Prøjsen om at forsøge, ved mægling at bidrage til denne indtræden mest muligt; endelig

3) udtrykke, at forbundet, med den provisoriske regering i Slesvig-Holsten, som med forbehold for deres hertugs rettigheder og i sammes navn blev oprettet til nødvendigt forsvar af landende, anerkender dette mål som sådant og forventer at den mæglende kgl. prøjsiske regering, tager medlemmerne af denne provisoriske regering og dens følgere under beskyttelse.

Fuldbyrdelsen af denne beslutning påhviler Prøjsen og landende bag det 10'ende forbundshærkorps.

Fredsslutningen.

At vække de smertelige erindringer, som knytter sig til kampen mellem Tyskland og Danmark i årene 1848 til 1850, er derfor ikke fornødent, eftersom hertugdømmernes retstilstand under selve krigshandlingerne ikke blev ændret på noget punkt, og derfor siden da, det i afgørelsen omkring de nuværende svævende spørgsmål slet ikke kommer i betragtning.

Den i Berlin 2. juli 1850 med Danmark, i det tyske forbunds navn, indgæede fred lyder i sine væsentlige punkter som følger:

Artikel 1. Fremover vil der mellem Danmark og det tyske forbund finde fred, venskab og god forståelse sted. Man vil fra begge sider vende den største opmærksomhed mod dette, for således ærligt at opretholde den lykkeligt opståede forståelse og vil omhyggeligt undgå alt, som kunne forstyrre samme.

Artikel 2. Alle mellem Danmark og det tyske forbund sluttede traktater og konventioner er ved den nuværende aftale genetableret under deres ansvar.

Artikel 3. De høje kontraherende parter forbeholder sig alle deres rettigheder, som de gensidigt har aftalt før krigen.

Artikel 4. Efter denne traktats indgåelse vil Hans Majestæt Kongen af Danmark, hertug af Holsten, i overensstemmelse med forbundets lovgivning kunne kræve det tyske forbunds indgriben for at hævde udøvelsen af sin legitime magt i Holsten, samtidig med at han kommunikerer sine intentioner med hensyn til pacificeringen af landet.

Hvis forbundet ikke mener sig foranlediget til, straks at gribe ind som svar på dette krav, eller hvis dets indgriben forbliver ineffektiv, vil Hans Majestæt af Danmark have frihed til at udvide de militære foranstaltninger i Holsten og bruge væbnet magt til dette formål.

Det var så meget, som således blev anerkendt i fredsaftalen, at Tyskland og hertugdømmerne ikke havde mistet deres retskrav mod Danmark; derimod var alle ofre med imødekommenhed og blod bragt forgæves, for i en periode, som ikke udelukkede den givne mulighed for at Danmark blev tilbøjelig til at give afkald på sine hidtidige bestræbelser, nemlig at være opmærksom på hertugdømmernes rettigheder og uforbeholdent gøre dem gældende, blev hertugdømmerne på grund af meget vage løfter givet danskerne til pris.

Forbundet havde besluttet sig for fred, men hertugdømmernes væbnede styrker stod endnu i felten mod danskerne. Den 29. november blev så konventionen i Olmütz [16] besluttet og nu måtte Tyskland opleve den dybeste ydmygende smerte med, hvordan hertugdømmerne i forbundets navn blev afvæbnet og overgivet til en hævngherrig fjende.

I begyndelsen af 1852 gjorde kongen af Danmark forbundet bekendt med den i fredsaftalen aftalte kommunikation, omkring hvorledes han havde påtænkt at pacificere hertugdømmerne. Det kongelige patent arrangerede dernæst forvaltningen på den måde, at udenrigssager, militæret og finanserne blev hensynsfuldt centraliserede og fælles for Danmark og hertugdømmerne. I alle andre affærer blev Slesvig tilført et særligt ministerium, og på lige måde Holsten i forbindelse med Lauenborg. Hver af de to hertugdømmer blev lovet repræsentation for stænderne med besluttende myndighed. Særlige lovmæssige bestemmelser skulle i Slesvig give dansk og tysk nationalitet fuld ligestilling samt kraftfuldt skaffe og sikre beskyttelse.

Forbundsdagen vedtog den 29. juli disse bestemmelser som den lov og ret forbundet hermed overensstemmende anerkendte, med de tilføjelser, at forbundsforsamlingen havde overbevist sig om: ”Hans Majestæt vil også, for bevarelse og fremgangsrig udvikling for sine tyske forbundslande såvel som for lovligt bestående organisationer og ligeledes for holdningen den er forpligtet til at indtage sammen med de øvrige dele af monarkiet, arbejde for fremtiden i just den rette og forsonlige ånd, for hvilken bekendtgørelsen af 28. januar bevidner”.

Den som sammenligner disse løfter af Frederik VII. med dem Christian I. tidligere afgav, må medgive, at de virkede fattige nok, og gør det i tilbageblik på hertugdømmernes historie siden Christian I.'s tid sværere at kunne forstå, hvad der gav grund til, at forbundsdagen baserede sin tillid på danske løfter.

Og hvorledes er disse magre løfter blevet indfriet ? Derom vidner mængden af embedsmænd, professorer, gejstlige og lærere, hvilke trods alle udstedte amnestier blev jaget væk i amter og på landet, overgivet til sult med deres kære, modtaget fattigt nådsensbrød fra det tyske folk; med den fanatisme, som tyskerne, fordi de ønskede at være og forblive tyske, blev mishandlet, med hvilket det tyske sprog i kirke og skole blev udstødt, de tusindtallige chikaner og undertrykkelser, om hvilke selv den engelske presse havde aflagt særlig troværdig vidnesbyrd. Og i betragtning af alt dette, hvad nutiden, hvad mange århundreders erfaringer lærer os, skal vi først lade os fortælle, at så længe hertugdømmerne forbliver nabolande til Danmark, er enhver overenskomst og aftale tænkelig, der virkelig vil kunne fremme selvstændighed og sikre hertugdømmernes nationale liv mod dansk vilkårlighed? Endelig var det tyske forbund således før kong Frederik VII.'s død kommet til den beslutning, efter at det gennem 13 år havde fjernet våbnene, selv at gribe til våben, for med forbundseksekution som middel at gennemtvinge, hvad der blev lovet af Frederik VII., men som hidtil endnu ikke var opfyldt på ét eneste punkt. Dog, medens så længe kongen af Danmark utvivlsomt var den legitime hertug af Slesvig-Holsten og Lauenborg, kunne det alene handle om, med tvang at sikre Holstens forfatningsmæssige rettigheder både hvad angår dets indre tilstande som relationerne til Slesvig og Danmark; da blev situationen efter Frederiks VII.'s død en anden, fordi det mest betydningsfulde spørgsmål nu blev: Hvem var hans legitime efterfølger i hertugdømmerne?

Tronfølgen i Danmark og i hertugdømmerne Slesvig-Holsten og Lauenborg.

Stamfaderen til alle nuværende endnu eksisterende linjer af det udbredte Oldenborgske fyrstehus er Christian I. [5], som i 1460 blev konge af Danmark og hertug af Slesvig-Holsten [17]. I hertugdømmerne efterfulgte han sin onkel Adolph VIII., den sidste mand af den regerende linje med Schauenborgske fyrster [18]. Han efterfulgte ikke i kraft af sin arveret, men i kraft af et stændervalg, eller som det blev udtrykt i bekendtgørelsen af 6. marts 1460, ikke som konge af Danmark, men med den velvilje som disse landes indbyggere havde for vores person. Han sønnesønner kong Christian III., død 1559, og hertug Adolph, død 1586, er stamfædre, den ene for den **kongelige** eller **Lykstadlinjen** [19], den anden for den hertugelige eller **Gottorplinjen**. Lykstadlinjen delte sig dog under Christian III.'s sønner i den **gamle kongelige** eller **danske** linje og den **ynge kongelige** eller **Sønderborgske** linje. Mandsstammen i den danske linje er lige nu uddød med kong Frederik VII.. Af den sønderborgske linje eksisterer derimod endnu to speciallinjer, den **ældre Augustenborgske** og den **ynge Beck'ske** eller **Lyksborgske**. Der er i øjeblikket tre specielle grene af den Gottorpske linje, den ældste kejserlige Russiske, den anden kun repræsenteret af prinsen af Wasa, søn af Gustav IV Adolf, konge af Sverige, og den yngste storhertugelige af Oldenburg. Overhovedet for den Augustenborgske linje er den nuværende hertug Christian og foruden ham hører hans sønner Frederik og Christian til linjen, hans broder Frederik og dennes søn Frederik, samt en søn af hans faders broder, prins Valdemar.

Hvorledes forholder det sig nu med tronfølgen i Danmark? For den nu uddøde ældre kongelige linje var indtil 1853 to forskellige tronfølgelove afgørende, nemlig i forhold til de hertugdømmer, der af Frederik III. blev grundlagt som **Statutum primogeniturae et maiorennitatis**, hvorved han selv som konge af Danmark var lensherre over Slesvig, og den tyske kejser i 1654 over Holsten. Herefter skulle mandslinjen efter Frederik III. være i arvefølgen efter primogenitur-ordningen. Imidlertid indførtes i Danmark 1660 en forfatningsændring, hvor, medens det tidligere var et valgrige, blev landet med de af stænderne underskrevne 'Arveevoldsakten' erklæret som et arvekongerige og underlagt kongens uindskrænkede regeringsmagt. Kong Frederik, af stænderne hertil befuldmægtiget, bekendtgjorde den berømte 'kongelov' af den 14. november 1665. Denne ordnede tronfølgen på den måde, at samtlige descendenter af Frederik III. skulle arve efter primogenitur-ordningen, nemlig mandslinjen først,

efter dennes forsvinden kvindelinen, således at de kvindeliner, som nedstammer fra Frederik III.'s faderlinje efter sønner, går foran de, som er udsprunget fra en mødrene linje efter døtre af Frederik III.. Hvis kvindelinen følger efter, så går i samme trin manden forud for kvinden. Men heraf fremgår, at dengang kongeloven endnu ikke var taget i anvendelse i Danmark, følgende: Det samlede oldenborgske fyrstehus er ikke berettiget til tronfølgen, men alene de af Frederik III. nedstammende linjer, og da alle endnu eksisterende linjer i det oldenborgske hus allerede var afgrenet fra den danske linje, så havde de alle sammen intet krav på den danske trone. Der kan ikke være tale om, og der har heller ingen tale været om den arveberettigelse, som den augustenburgske og lyksborgske linje eller den russiske Zarfamilie kunne gøre gældende. Derimod er efter den nu indtrufne bortgang af mandslinjen efter kongeloven, kvindelinen efter Frederik III. berettiget til tronfølge. Alene, for så vidt der er forekommet ægteskaber gentagne gange, kunne dog bestemte medlemmer af de seneste kognater efter Frederik III. kræve overtagelse af den danske trone, men heller ikke disse kommer nu i betragtning. Berettigede til tronfølge i Danmark er efter kongeloven den sidste konge Frederik VII.'s mest nærtstående gemalinde, eller hvis de allerede er afdøde, deres descendenter; dette er den stadig levende søster til hans fader Christian VIII., prinsesse Charlotte, formælet med landgreve Vilhelm af Hessen-Kassel. Hun kunne straks ifølge kongeloven bestige den danske trone og hendes søn prins Frederik af Hessen-Kassel, samtidig tronfølger i Kurhessen, efterfølge hende.

Spørger man nu, hvorledes det forholder sig med tronfølgen i hertugdømmerne, så siger det sig selv, at forholdet mellem mandslinjen i den kongelige linje og den i hertugdømmerne bekendtgjorte primogenitur-lov ikke mere har nogen betydning. Det afgørende er imidlertid, at kvindeliner i hertugdømmerne er gennem alle mandslinjerne i det oldenborgske hus udelukket fra arvefølgen. Til arvefølgen er derfor den ældste linje, den augustenburgske, berettiget, og det er deres slægtsbestemte primogenitur-ordning der gælder. For hertugdømmerne er hertug Christian af Augustenburg herefter den legitime efterfølger, eller for så vidt han har fraskrevet sig arveretten, hans ældste søn prins Frederik, som allerede har kundgjort sin indtræden i regeringen.

Det bliver imidlertid gentaget, og navnlig fra Wien, at prins Frederiks egnethed for tronen bliver anfægtet, fordi hans moder er en grevinde Danneskjold, for derved at nedstamme fra et umage og upassende ægteskab [20]. Hvis bare noget kunne anføres om denne sætning, der kunne understøtte det, så havde danskernes nået deres mål: At bortfejle augustenburgernes arvekrav, opnået på den simplest mulige måde. Hertug Christians sønner var ligesom hans broders sønner ikke arveberettigede, fordi begge brødre er gift med grevinder Danneskjold-Samsøe, heller ikke prins Valdemar af Augustenburg var, da hans moder var født von Scheel; men også hertug Christian selv ligesom sin broder Frederik var heller ikke, fordi deres oldefar ligeledes var formælet med en

grevinde Danneskjold, hans fader med en grevinde Ahlefeld. Hvorfor har den danske regering aldrig gjort dette gældende? Eftersom det er uigendriveligt, at i det oldenborgske fyrstehus er ægteskab med en kvinde af lavere adel jævnbyrdigt, og at sønnerne i et sådant ægteskab er arveberettigede.

Hvad de nulevende medlemmer af det oldenborgske hus angår, så vil vi, undtagen for augustenborgerne, endnu kun anføre, at bedstemoderen til alle lyksborger prinser, altså også kong Christian IX. af Danmark, er en grevinde Schlieben. Stammederen til det russiske kejserhus, Katarina II., var barnebarn af Eleonore von Zuntsch, og ægteskabet mellem en russisk kejserdatter og hertugen af Leuchtenberg ville efter den strengere, i andre fyrstehuse gældende grundregler heller ikke have været jævnbyrdigt. Hertug Peter Frederik Ludvig, bedstefaderen til den nuværende storhertug af Oldenburg, efterfulgte uanfægtet i Oldenburg, selv om han nedstammede fra en grevinde Dohna. Bortset fra andre ægteskaber, hvis afkom ikke opnåede at blive efterfølgere, findes angiveligt alene i det oldenborgske hus 28 sådanne umage ægteskaber, i hvilke sønner havde fortrinsret, der virkelig blev fyrstelige efterfølgere. Imidlertid tilhører de fleste af disse ægteskaber den sønderborgske linje. Men det kunne danskerne i hvert fald ikke støtte sig til, for at bestride augustenborgernes legitimitet. Det var først og fremmest på grund af omstændighederne, at kong Frederik IV. ikke alene blev formælet med en grevinde Reventlow, men også lod hende højtideligt blive kronet til dronning af Danmark. Desuden handler det ikke blot om et gennem overholdelse fastsat princip, men om et på alle måder retsligt anerkendt. Af disse 28 ægteskaber er én eneste reelt blevet anfægtet som umage, ægteskabet mellem hertug Christian Carl af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Nordborg med Christine af Aichelberg, formælet i 1702. Sønnen i dette ægteskab, Frederik Carl, var berettiget som efterfølger i Nordborg og Plön. Hans arveberettigelse blev bestridt af en anden linje i hans slægt, selv om det juridiske fakultet i Kiel (Holsten), Thomasius og Cocceji repræsenterede hans krav. Hvad angår Nordborg måtte kongen af Danmark som lensherre tage en bestemmelse, og Frederik IV. anerkendte prins Frederik Carl som ”en agnat og født hertug af Slesvig-Holsten”. Hvad angår Plön skulle der træffes afgørelse om hans legitimitet af kejseren og rigshofrådet. Afgørelsen gik ud på, at hans forældres ægteskab var ”at respektere som et anstændigt og fyrsteligt retmæssigt **Matrimonium**”, medens deres søn ”var retfærdigt egnet til alle rigsfyrstelige hertugelige holstenske navne, dets stænder og værdigheder og arvefølge”.

Når man for eksempel i Wien, som det ser ud til, med påskud om afstamning fra umage ægteskab kunne eliminere de ubekvemme augustenborgere, så tager man fejl, for i Wien selv er der allerede i det sidste århundrede truffet en retlig afgørelse om hertugens legitimitet.

Hertugdømmet Lauenborg blev først i 1815 erhvervet af Danmarks kong Frederik VI.. Han havde måttet afstå Norge til Sverige og modtog derfor svensk Pommern og Rygen, ombyttede disse

imidlertid straks til hertugdømmet Lauenborg ved en traktat med Prøjsen og man bliver derfor nødt til at indrømme, at Lauenborg udgør et ækvivalent til Norge. I den traktat, i hvilken Frederik VI. erhvervede Lauenborg, er intet på nogen måde blevet anført om tronfølgen. Så hvad skal her være normen for tronfølgen. Man har om dette påberåbt sig, at Lauenborg er blevet en traktatmæssig kompensation for Danmark i form af et uadskilleligt tilbehør, således at den retmæssige konge af Danmark som sådan også er hertug af Lauenborg. Herved må man også antage, at i 1815 gjaldt stiltiende den danske kongelov også som den Lauenborgske tronfølgelov. Men dette er i første omgang modsagt af, at Norge er et selvstændigt, med Danmark alene gennem kongens person forbundet kongerige, aldrig en dansk provins [21], så at ikke Danmark, men kun kong Frederik VI. skulle erstattes for tabet af Norge. At Lauenborg udgør et ækvivalent for Norge, giver så alligevel staten Danmark intet krav på en blivende forbindelse med det, og forholder det sig sådan, er det ikke til at se, hvordan den danske kongelov kunne være blevet overført på Lauenborg. Også for Lauenborg gjaldt tidligere den agnatiske mands-lensfølge, ved hvilken kvindelinjen, som den danske kongelov nu tillader arvefølge med, bliver udelukket. Er der hændt noget under Lauenborgs besiddelse, hvad der tyder på, at den Lauenborgske landsforfatning skulle blive ændret på et så væsentlige punkter? På ingen måde; så den danske konge har ved sin besiddelse af Lauenborg udtrykkeligt erklæret, at han har bekræftet det gamle lauenborgske ridderskab og landskab, som i 1585 skabte en landsforfatning med deres fyrster, og som består til i dag i deres rettigheder og privilegier, og som erklæret overfor forbundsdagen, at han fortsat vil anse Lauenborg som et "hjemmetysk" (derfor ikke-dansk) hertugdømme. Hvem har nogensinde tænkt på at sige, at, da kurfyrsten af Brunsvig-Lyneborg på samme tid blev konge af England, mistede England sin tronfølgeordning, og at den Brunsvigske er blevet gældende i stedet for den gamle? Artikel 27 i Wienerkongressens akter tilsiger, at kongen af Prøjsen overdrager Hildesheim til **S.M. le Roi du royaume-uni de la Grande -Bretagne et d'Irlande Roi d'Hannovre pour être possédé par S.M. et ses successeurs**. Hvem er det overhovedet faldet ind, at den engelske tronfølgeordning derfor er blevet gældende i Hildesheim, og at Hildesheim skulle forblive forenet med England, at de i huset Hannovers tyske lande skulle udelukkes fra arvefølge gennem mandslinjer? Så hvornår og hvordan har den danske kongelov opnået gyldighed i Lauenborg? Alligevel har Østrig og Prøjsen fremført overfor forbundsdagen, at Lauenborg skal anses for at være et til alle tider gennem den samme tronfølge med Danmark forbundet land, og at den nuværende konge af Danmark derfor skal dertil anerkendes som hertug af Lauenborg, medens de som efter den danske kongelov er arveberettigede, har afstået til fordel for den nuværende konge. Men ville man også medgive at Østrigs og Prøjsens synspunktet er korrekt, så ville stadigvæk kong Christian IX. ikke dermed være at regne som hertug af Lauenborg, fordi

denne afståelse til hans fordel ville være juridisk ugyldig i forbundet. Artikel 6 i Wiener slutakten bestemmer, at suverænitet retten over et tysk forbundsland alene ville kunne overdrages en ikke forbundet tilhørende fyrste, med godkendelse af alle forbundsmedlemmer; en godkendelse der aldrig er blevet bevilget og forhåbentlig også vil blive mislykket, i tilfælde af at man skulle forlange godkendelse.

Herefter kan også i Lauenborg alene mandslinjen i det oldenborgske fyrstehus anses for at være arveberettiget til tronfølgen, således at også her vil prins Frederik af Augustenborg kunne anerkendes som hertug. Han har dog selv i sin proklamation med hensyn til Lauenborg forbeholdt andre fyrstehuse retten, og vi vil her således her ikke fortie, at de saksiske huse, Mecklenborg og navnlig Anhalt mener sig at besidde ældre og bedre krav end augustenborgerne til at få Lauenborg.

Alle disse påstande handler dog slet ikke om juridiske konklusioner, der ville blive draget af den danske mandsstammes uddøen, men derimod om, at alt, hvad der er sket med hensyn til Lauenborg siden den sidste askaniske hertugs død i 1689, anfægtes som absolut ulovligt, og at nu, hvor Frederik VII. af Danmarks død kun har fjernet en tidligere eksisterende faktisk hindring, bør tronfølgen i Lauenborg reguleres på den måde, som skulle have været gjort ved lov allerede i 1689.

Det tyske folk vil aktuelt næppe interessere sig for denne højst udviklede retssag, og det forekommer os højst upraktisk, nu at sætte det samme i gang igen. Spørgsmålet som er højst betydningsfuldt nu og skal afgøres næste gang i Frankfurt, er alene dette: Om kong Christian IX. under hensyntagen til traktaten fra 1815 og den Lauenborgske landsforfatning skal anerkendes eller ej som hertug af Lauenborg.

Derfor forekommer Prins Frederik af Augustenborgs fremgangsmåde os at være helt igennem korrekt og i overensstemmelse med den situation, hvor han i sin proklamation også på dette grundlag hævder Lauenborg som sin egen, mens samtidig andre tyske fyrstehuse forbeholder sig de rettigheder, som de måtte have krav på. Så lad disse huse nu beskytte deres rettigheder for senere at bringe det til en juridisk afgørelse ved forbundets kommissionsdomstol, men foreløbig ønsker vi ikke at skændes om bjørnens pels, før vi har dræbt bjørnen først.

London protokollen fra 1852.

Fredstraktaten af 1852 havde forbeholdt forbundet og hertugdømmerne alle deres rettigheder, altså også kravene om, at ved den danske mandslinjes uddøen skulle tronfølgen ordnes på den måde, der var passende i forhold til loven. Danskerne selv havde allerede i 1846 måttet

overbevise sig selv om, at trods alle tricks med at pervertere loven kunne det ikke fjerne den fare, at hvis den danske mandsstamme uddøde, ville i det mindste Holsten løsrive sig fra Danmark. Det eneste middel til redning var dannelse af et nyt Danmark med hertugdømmerne i en ligestillet inkluderende tronfølgeordning, og med tilslutning af de europæiske stormagter. Europas politiske situation begunstige dette projekt. Hvorfor skulle stormagterne ikke let lade sig overbevise om det udsagn, at det danske monarkis integritet var af europæisk interesse? Det kom alene an på at frarøve Tyskland et par hertugdømmer [22], et Tyskland, som man gennem lang tid har vænnet sig til at se som en viljesløs genstand i det europæiske diplomatis arrangementer. Den eneste stormagt, som i sin egen interesse ville være blevet opfordret til at yde den mest stædige modstand mod sådanne planer, Prejsen, havde i Olmütz sørget for stadig at blive betragtet som en afgørende magt i Europa.

Det første skridt blev taget med en traktat indgået 1851 i Warszawa mellem kongen af Danmark og Zar Nikolaj af Rusland som lederne af det oldenborgske fyrstehus og den gottorpske linje, hvilket vi vender tilbage til. Den 8. maj blev der i London indgået en traktat, som man er blevet vant til at betegne som London protokollen. De kontraherende magter, nemlig Danmark, England, Rusland, Frankrig, Østrig, Prejsen og Sverige går i traktaten ud fra den observation, at det danske monarki, for så vidt som det er forbundet med den almindelige interesse for ligevægt mellem de europæiske magter, er af den største betydning for opnåelse af fred, og at det derfor er nødvendigt med et sikkert arrangement til denne integritet. I overensstemmelse hermed forpligter de nævnte magter sig derfor til kongen af Danmarks indstilling, i tilfælde af den danske mandslinjes uddøen, hvad angår prins Christian af Lyksborg og hans mandlige descendenter at anerkende samtlige de under kong Frederik VII's scepter forenede lande. De forpligtiger sig til, idet de anerkender princippet om Danmarks permanente integritet, at indgå i videre forhandlinger, i tilfælde af fare for uddøen af prins Christians mandlige descendenter. Men det bliver udtrykkeligt bestemt i Artikel 3, at de gensidige rettigheder og forpligtelser hos kongen af Danmark og det tyske forbund vedrørende Holsten og Lauenborg, beror på forbundstraktaten af 1815 og den nuværende forbundsret, og ikke bør ændres af denne traktat.

Den videre konsekvens var, at med godkendelse fra den danske rigsdags i 1853 vedtagne tronfølge, blev prins Christian af Lyksborg og hans mandlige descendenter tilkendt den danske tronfølge. Kvindelinjen, der efter kongeloven var udpeget til arvefølgen blev udelukket, og da de berettigede udtrykkeligt har givet afkald på den, så er prins Christian af Lyksborg utvivlsomt den retmæssige kong Christian IX. af Danmark. Men selvfølgelig skal London traktaten give meget mere end dette, den skal "sikre det danske monarkis integritet", dvs. den skal også ophæve den i hertugdømmerne bestående tronfølge, og retfærdiggøre en ny til fordel for prins Christian af

Lyksborg og hans mandlige efterkommere. Den juridiske mulighed herfor var ikke udelukket, men det kom så an på, at gøre ændringen af den bestående tronfølgelov lovlige og konstitutionel på alle måder. Den danske regering har ikke selv stillet sig tilfreds med London traktaten, i stedet blev i Danmark den danske kongelov ophævet i konstitutionel form og med rigsdagens godkendelse kom loven af 1853 i stedet. Hvorfor skal der for hertugdømmerne ikke gælde noget lignende? Hvordan kan en traktat være bindende for dem i international ret, uden videre? Modsat må man acceptere, at magterne, som underskrev London traktaten, selv udgik fra denne forudsætning: Man måtte skubbe den bestående tronfølgelov i alle dens juridiske former til side og lade den erstatte med traktatens foretrukne. Hvis det ikke var deres mening, ville de en dag love anerkendelse af prins Christian af Lyksborg som hersker over alle de lande, der var forenet under den afdøde konges scepter, samtidig pålægge den danske regering at anse sig uden for ethvert hensyn til respekt for hertugdømmernes ret og at nedbryde denne på en ulovlig, voldsom måde, så hele traktaten fra starten er ugyldig, fordi folkeretten også anser traktater som værende ugyldige, der mangler *iusta causa*, rettet imod loven og god moral. Hvad har den danske regering så gjort for at sikre den juridiske overlevelse i hertugdømmerne af tronfølgeloven fra 1853? Den har afpresset de til hertugdømmernes efterfølgelse udnævnte hertug Christian af Augustenborg til et afkald og løfte [23]: Ikke at modsætte sig ændringer i tronfølgen. Dette afkald har dog alene den effekt, at hertugens ældste søn fremover skal anerkendes som hertugdømmernes retmæssige hersker, mens den juridisk er fuldstændig uforpligtende, for så vidt afkaldet også skete i sønnernes navn. Der mangler dog det til forpligtelse overfor den nye tronfølgelov strengt krævede afkald fra alle øvrige prinser af det augustenborgske hus, og kun kong Christian IX.'s ældre brødre fik også deres arveret berørt og syntes at have givet op. Et forsøg blev bare aldrig foretaget for medvirken af hertugdømmernes stænderforsamlinger for deres tilslutning til denne betydningsfulde omforandring af deres statslige rettigheder. Aldrig har det tyske forbund givet sin godkendelse af London traktaten, aldrig har det lovet at anerkende Christian IX. som hertugdømmernes legitime hersker, i modsætning har London traktaten udtrykkeligt forbeholdt sig det tyske forbunds rettigheder. Til disse, det tyske forbunds rettigheder, bør dog vel især tilhøre dette, at beskytte tyske forbundslande mod ethvert af udlandets voldelige overgreb [25]. Var hertugdømmerne omkring 1852 så en af kontrahenterne ved London traktaten erobret område efter krigens love, som man frit kunne disponere over til fordel for enhver fyrste [9]? Med hvilken ret kan man forlange af hertugdømmerne, af Tyskland, at de stiltiende skal underkaste sig, hvad udlandet har besluttet om dem? Skal harmen ikke overvælde os, når den engelske presse med skamløshed mod tyskernes krav har påkaldt sig hellighed og ukrænkelighed for europæiske internationale traktater? - og dette i året 1863? - En international traktat mellem europæiske magter havde med tilslutning fra det græske folk legitimeret et dynasti. Grækerne

sønderrev også deres forpligtende traktat, ved at støde kong Otto fra tronen, og hans dynasti fortabte alle krav på samme. Og hvad gjorde England for at sikre den internationale traktats ukrænkelighed? - ikke bare ingenting, men med ualmindelig geskæftighed var det lykkedes at overgive den brudte kontrakt til glemsel, og give grækerne en ny konge i skikkelse af en Christian IX.'s sønner. Som belønning for den sønderrevne mellemstatslige traktat modtog grækerne af England de joniske øer som gave. Og det samme år, i hvilket dette indtraf, skulle hertugdømmerne og det tyske forbund gennem en forpligtelse til en international traktat respektere hvad de ikke har indgået? Vi tager virkelig helligheden af indgåede traktater alvorligt og strengt; men aldrig kan en traktat binde os, som er udarbejdet udenom os, om vores rettigheder og interesser, på en uretfærdig måde.

Tysklands stilling til sagen om hertugdømmerne.

Kong Frederik VII. af Danmark døde i et øjeblik, hvor en foranstaltning, der havde været meget omtalt i årevis, var, om ikke forventet med fuld sikkerhed, i det mindste blevet meget mere sandsynlig end nogensinde, nemlig forbundseksekutionen mod den hertugelige regering i Holsten. Lad os nu forstå årsagen og formålet med denne eksekution.

Efter at hertugdømmerne var blevet pacificeret med den kendte metode, skulle deres fremtidige retsforhold på ny reguleres på grundlag af de folkeretslige traktater af 1851 og 1852. I stedet for at efterleve de overtagne forpligtelser, forsøgte Danmark hårdt på at definere rigets enhed i relation til forfatningen, som man mente sig at have sikret gennem London protokollen. Den danske helstatsforfatning fra 1855 dukkede op, som tillige var blevet pålagt Slesvig-Holsten og Lauenborg, uden at hertugdømmernes stænderforsamlinger også var blevet hørt om denne forfatning, hvor hertugdømmernes vigtigste rettigheder og interesser blev prisgivet den danske majoritet i rigsdagen. Siden da er forhandlingerne omkring hertugdømmernes forfatningsmæssige status mellem den danske regering og stænderforsamlingerne såvel som den tyske forbundsdag bare trukket rundt. Uden at gå ind i enkeltheder om disse forhandlinger, med hvad det tyske forbund på grundlag af Danmarks tidligere traktater anså for værende nødvendige krav, kan vi beskrive følgende: At under medvirken af officiel repræsentation i alle enkelte landsdele skal hertugdømmernes forhold til Danmark ordnes på en måde som beskytter dem - og som sikrer dem imod et flertal af danske stemmer - når de bekæmper den permanente diskrimination af deres rettigheder og interesser, således at den fortsatte undertrykkelse af den tyske nationalitet i Slesvig

ophører - og der gives afkald på Danmarks stræben for at bryde forbindelsen mellem Holsten og Slesvig med formålet at forene sidstnævnte fuldstændig med Danmark. At Danmark vedholdende afviste at efterleve sine forpligtelser, skal hindres med en fuldbyrdet forbundseksekution mod kongen af Danmark som hertug af Holsten-Lauenborg. Den tilsigtede eksekution har den ganske væsentlige forudsætning, at Holsten og Lauenborg er forenet med Danmark gennem deres hertugs person; men har væsentligst kun det formål tvangsmæssigt at formulere hertugdømmernes statsretslige forhold til Danmark og deres nationale rettigheder med traktater på passende måde.

Hvad kunne i bedste fald en sådan eksekution afstedkomme? Højest dette, at Danmark formelt anerkender det tyske forbunds autoritet til eksekution og ikke opfatter den som en krigerisk magtanvendelse mod Danmark. Om Danmark gradvist ville tillade sig at give indrømmelser i sagen, under en besættelse af Holsten og Lauenborg, er meget tvivlsomt. Men accepterer vi også dette, så burde det konstitutionelle forhold til de hertugdømmer, der var medlem af forbundet, blive reguleret på en tilfredsstillende måde. Men hvad der var meget vigtigere; at befri Slesvig fra dansk tyranni og at sikre forbindelsen med Holsten for fremtiden, kunne ikke opnås med en forbundseksekution [25]. Danmark har traktatmæssigt selvfølgelig overtaget bestemte forpligtelser i forhold til Slesvig, men Slesvig ligger udenfor forbundet, og i samme øjeblik de tyske tropper i en forbundseksekution overskrider grænsen til Slesvig, begynder en krig mod Danmark, hvilket meget snart også ville kunne anstifte krige mod andre europæiske magter. Ingen vil være i tvivl om, at hvis kong Frederik ikke var død og forbundseksekutionen var blevet fuldbyrdet, ville forbundsdagen slet ikke havde overvejet at blive involveret i en europæisk krig om Slesvig. Det ville være blevet ved eksekutionen på grund af Holsten, og da fordi dette kun var i stand til højst at øve et utilstrækkeligt pres på den danske regering, så ville det højst sandsynligt have endt med en dårlig sammenligning, som ikke blot besluttede intet, men endda foregreb en fremtidig beslutning, der ville være mere i tråd med Tysklands interesser. Med fuld autoritet udtalte den tyske presse sig enstemmigt imod en sådan eksekution og for den oldenborgske regerings forslag, der forbeholdt Tysklands og hertugdømmernes fulde rettigheder for fremtiden, ved at sige som følger: Forbundsdagen bør erklære, at Tyskland som følge af Danmarks vægring ved at opfylde sine traktatmæssige pligter, nu også anser sig for løst fra af alle sine forpligtelser overfor Danmark i 1851 og 1852. En sådan forbundsbeslutning ville have fået sin fulde betydning, hvis Østrig og Prøjsen havde erklæret det samme som følge heraf, for ikke det tyske forbund, men de to tyske stormagter underskrev London protokollen, **såvel** som prins Christian af Lyksborg, udnævnt til tronfølgen i Danmark og hertugdømmerne.

Sagen er nu fremover den efter kongen af Danmarks død blevet en helt anden. Foreløbig kan der ikke blive tale om en fortsættelse af det tidligere indledte eksekutionsforløb. Eksekutionen

har den opgave, tvangsmæssigt at skaffe orden på retsforholdene for de tyske hertugdømmer og er rettet mod kongen af Danmark som hertug af Holsten og Lauenborg. Spørgsmålet, som forbundsdagen først skal bedømme, er dette: Om der overhovedet nu findes et statsretsligt forhold at ordne mellem hertugdømmerne og Danmark, og svaret på dette spørgsmål er betinget af to yderligere spørgsmål: Hvem, efter kong Frederik VII.'s død, er den retmæssige hertug af Holsten-Lauenborg? En fuldbyrdelse af den igangsatte forbundseksekution ville måske være ønskelig for danskerne på nuværende tidspunkt, for så vidt som den nødvendigvis omfatter anerkendelsen af kong Christian IX. som hertug af Slesvig-Holsten-Lauenborg, og dermed erklære det tyske forbunds tilslutning til London-protokollen og uadskillelighed af Danmark og hertugdømmerne formentlig etableret for alle tider, for fra hvilken side skal det yderligere bestrides?

Hvem som husker Østrigs adfærd under de tysk-danske krige, Prøjsens politiske situation efter dagene i Olmütz, vil finde det forståeligt, at begge stormagter underskrev London protokollen i 1852. Men for det tyske forbund tilbagesod først nu spørgsmålet: Om det skulle tiltræde denne traktat og dermed ønske at ødelægge hertugdømmernes rettigheder og deres legitime herskeres med et pennestrøg, --- de vil blive ødelagt i det øjeblik, hvor tyske statsmænd, der udtalte sig for London traktaten, selv indrømmer det, at afslutningen på samme er at beklage. Vi må afvente, om det tyske forbund i sådanne øjeblikke vil vinde mod til, at underskrive traktaten, eller dog i det mindste lade dets gennemførelse foregå uden nogen modstand.

Forbundsdagen har allerede besluttet sig derhen, ikke foreløbelig at anerkende Christian IX. som hertug af Holsten og Lauenborg, også Østrig og Prøjsen var dermed for Holsten indforstået, medens de troede, at Christian IX., som forudsat i London traktaten, i det mindste var anerkendt som hertug af Lauenborg. Med denne beslutning synes enhver mulighed for at sætte eksekutionen fra før Frederik VII.'s død i gang at være afskåret, og vi skal være tilbageholdende med ikke at kunne tro det, når grev Rechberg [24] forsikrer os: At fuldbyrdelsen ikke indebærer anerkendelse, men derimod at spørgsmålet om succession forbliver forbeholdt. Efter den østrigske ministers opfattelse skal eksekutionen ”gøre op med de systemer, der hersker i København, og som krænker Tysklands rettigheder og selvfølelse, så der ikke længere kan være tale om tilsidesættelse af forfatningsmæssige rettigheder, som er beskyttet af forbundet”. Men hvad er meningen med sådan en opgørelse, når Frederik VII.'s død har opløst hertugdømmernes personalunion med Danmark og danskerne derfor ikke længere har mulighed for yderligere at tilsidesætte forfatningsmæssige rettigheder? Denne eksekution og opgørelse med de i København herskende systemer kan derfor kun have et formål, at det under alle omstændigheder vil blive afgjort i overensstemmelse med London traktaten, og at eksekutionen ikke blot skal rettes mod Danmark [25], men også mod de hertugdømmer som er modvillige. Derfor er vi nødt til trods alle forsikringer at holde fast i det, at

eksekutionen i sig selv indeholder den åbne eller skjulte accept af Christian IX. som hertugen af Holsten og Lauenborg.

Men kan forbundet ikke beslutte sig til en sådan anerkendelse, så er den indledte procedure med eksekutionen fuldstændig formålsløs og afsluttet, så fremover tilbagestår det helt andet spørgsmål som det tyske forbund har at forholde sig til imod virkeligheden, at en fuldstændig fremmed magt, kongeriget Danmark, har et tysk forbundsland i sin faktiske besiddelse og vil forudsigeligt prøve at beholde besiddelsen. Forbundsloven betegner bevarelse af uafhængighed og ukrænkelighed af tyske lande som forbundets mål, og sin pligt, at hjælpe de legitime hertuger af Holsten-Lauenborg i besiddelsen af deres lande, kan i intet øjeblik betvivles. Så hvis Danmark ikke efterkommer anmodningen om at udlevere hertugdømmerne til deres legitime hertuger, så vil forbundet anvende militær tvang. Men under en tvangsforanstaltning til et sådant formål, kan en forbundseksekution, der alene er tænkelig imod medlemmer af forbundet, ikke mere komme på tale. I dette øjeblik, hvor tyske forbundstropper træder Holsten, uden at kong Christian af Danmark er anerkendt af forbundsdagen som hertug af Holsten, begynder krigen mod Danmark. Sagen er derfor den at for forbundsdagen, når den ikke vil anerkende kongen af Danmark som hertug af Holsten, bliver kun ét alternativ åbent tilbage: At lade danskerne uanfægtet gøre hvad de vil i hertugdømmerne; skalte og valte efter forgodtbefindende, eller at erklære krig.

Ikke desto mindre ser det ud som om, at man ville slå ind på en mellemvej ved lige så lidt at anerkende prins Frederik af Augustenborg som hertug af Holsten-Lauenborg som Christian IX., idet der tages forbehold for den juridiske afgørelse i arvefølgespørgsmålet; på den anden side blev hertugdømmerne selv okkuperet militært i forbundets navn for, efter at det juridiske spørgsmål var afklaret, at overgive dem til den retmæssige hertug. Modsætningsvis kan ikke indvendes andet end, som her, at man højst sandsynligt blot giver krigen et andet navn, da danskerne synes meget lidt tilbøjelige til at skelne mellem okkupation og krig; snarere bør suspenderingen af den holstensklauenborgske stemme af forbundsdagen ses som en handling, hvorved hertugdømmerne blev udelukket fra forbundet, således at forbundet ikke mere har nogen ret at gøre gældende over disse lande.

Men når vi selvfølgelig taler om Tysklands og det tyske forbunds pligt til om nødvendigt af at gribe til sværdet for Tysklands og hertugdømmernes rettigheder, må vi ikke overse, at selv om det tyske forbund ikke, så har dog Østrig og Prøjsen underskrevet London traktaten og selv endnu i dag anser sig for bundet af den. Er de bundet og i hvilket omfang er de bundet?

Underskriverne af London traktaten har forpligtet sig til at anerkende Christian IX. som hersker over Danmark og de ham indtil nu forbundne hertugdømmer; men ikke til at være ham behjælpelig med på nogen måde at fjerne kontrære forhindringer. Man har ikke påtaget sig nogen

garanti for den uforstyrrede besiddelse af disse lande, og ville ikke have nogen som helst forpligtelse til at tvinge det tyske forbund til at anerkende London-traktaten eller endda til at modsætte sig den, for det tilfælde man eksempelvis anerkender hertug Frederik og ville kræve hertugdømmerne for ham. Har Østrig og Prøjsen, hvis de stadig i dag skulle betragte "det danske monarkis integritet" som en politisk interesse, der tilsidesætter alle andre hensyn, en ret til at hævde deres magt til fordel for Christian IX. mod det tyske forbund? For så vidt som de tilhører det tyske forbund og skal følge forbundsdagens beslutninger, bestemt ikke; men hvordan de i et sådant tilfælde er i stand til at hævde deres egenskab som europæiske stormagter, der samtidigt står uden for forbundet i modstrid med deres position som forbundslande og at undslippe den konflikt af rettigheder og forpligtelser, som denne dobbelte position pålægger dem, kan vi ikke begribe. Men det skal pointeres, at i det øjeblik forbundet beslutter, at kong Christian IX. ikke tillægges noget retskrav på hertugdømmerne, konstateres også en alvorlig krænkelse af forbundsretslige forpligtelser fra de tyske stormagters side. Akt 11 i forbundslovene bestemmer:

Forbundsmedlemmerne bevarer retten til alliancer af enhver art, men forpligter sig til ikke at indgå i forbindelser, der er rettet imod forbundets eller de enkelte forbundsstaters sikkerhed.

Udgør London traktaten, som søger at frarøve et forbundsland og dets retmæssige fyrste deres nu opnåede fulde uafhængighed, for at placere det under en fremmed herskers scepter ikke en mod sikkerheden i en forbundsstat og også forbundet selv rettet forbindelse? Østrig og Prøjsen kan kun beskærme sig mod en sådan anklage, hvis de hævder at have underskrevet traktaten på den betingelse, at tronfølgen i Danmark og hertugdømmerne som en følge heraf, vil blive ordnet på en måde, der tilgodeser "**alle og enhveres rettigheder, men især det tyske forbunds rettigheder, arveberettigede agnaters og den legitime statsrepræsentations**"; og allerede i 1846 blev de ordnet forud på den foreskrevne måde af forbundsdagen og nu erklærer man derfor London traktaten for ugyldig, fordi denne betingelse ikke var opfyldt. Men de tyske stormagter har yderligere også kun underskrevet London traktaten under den forudsætning, at Danmark præcist og samvittighedsfuldt har efterkommet, hvad landet traktatmæssigt har påtaget sig af forpligtelser overfor Tyskland. At Danmark intet har gjort af alt dette, at landet på sin side ofte har brudt traktaten, er selv erkendt af Østrig og Prøjsen. Dermed bliver disse fritstillede efter alle accepterede folkeretslige grundprincipper, og selv om de ikke har pligt, men ret til at fastholde traktaten og aftvinge fjenden dens opfyldelse, må det ikke glemmes, at de tyske stormagter kun kan gribe til denne sidste eventualitet, ved selv at blive placeret i en

uløselig konflikt med deres forbundsmæssige juridiske forpligtelser, og giver tyske forbundslandes selvstændighed til pris for fremmede lande.

Ret eller politisk interesse ?

Tysklands ret er parat. Skal vi gøre den hensynsløst gældende?

Der er heller ingen mangel på folk i Tyskland, der benægter dette spørgsmål. Vi er ikke enige med dem, der ser krigen som det største onde og ønsker fred for enhver pris. Har disse ingen indvendinger, når hele det tyske fædreland efterhånden rives i stykker af fremmede lande, ved vi, at folket ikke roligt vil være tilskuere til dette.

Men der er heller ikke i dag mangel på dem, som fuldstændigt anerkender Tysklands og hertugdømmernes rettigheder, omstændighederne anses imidlertid ikke passende for tiden, til at beskytte retten med vold.

Så længe kongen af Danmark samtidig er den legitime hertug af Slesvig-Holsten og Lauenborg, kan en forbundseksekution eller endda en krig mod Danmark aldrig have det formål, at adskille hertugdømmerne permanent fra Danmark, men kun dette: At få styr på deres forfatningsmæssige forhold til Danmark på tilsvarende måde. Men i lang tid måtte dette spørgsmål nødvendigvis stå øverst: Om Tyskland uden flådestyrker har et middel for hånden, til at udøve et pres på Danmark, der var tilstrækkeligt til at tvinge regeringen til at give indrømmelser i forhold til hertugdømmerne. Det var dog højst sandsynligt at det pres, den danske flåde udøvede på os, ville blive stærkere end det som en tysk hær formåede at udøve på Danmark, helt bortset fra, at vi aldeles ikke var klar over, om vi skulle udkæmpe en sådan kamp med Danmark på egen hånd. Disse overvejelser talte også tidligere imod eksekution og krig, samt gjorde det tilrådeligt at begrænse alle Tysklands reservationer, og at afvente gunstigere betingelser for deres anvendelse.

Er situationen for tiden måske blevet gunstigere? Vores flåde er stadigvæk i dag ikke den danske flåde voksen; til forsvar af vores kyst ved Vesterhavet er intet sket; en alliance mellem Danmark og Sverige er højst sandsynlig; stormagterne indikerer ikke på sigt en gunstigere stemning for vores ret end før. Og hvad følger deraf? Vi skal, får vi at vide, for at føre en effektiv krig mod Danmark, søge en alliance med sømagt, nemlig Englands. Det er et fortræffeligt råd, kun skal man samtidig angive de midler, med hvilke vi kan opnå en sådan alliance. Hvis ingen kan findes, som vil

stille skibe til rådighed til krigen mod Danmark, hvad så? Så vil det kraftige forsvar af Tysklands rettigheder formentlig være begrænset til protester og ti års nyttesløse forhandlinger i forbundet, for at kunne afvente mere gunstige tilstande. Vi tror på den ene side, at med sådanne fremgangsmåder vil omstændighederne for os aldrig blive gunstigere, men dag for dag kun bliver værre, og på den anden side, at de på et vigtigt punkt nu allerede er blevet gunstigere. Det væsentligste mål i en krig mod Danmark er for os nu fuldstændig tilgængelig, for det kommer ikke an på at fastholde regeringen i København, som er utilgængelig for os uden skibe, i en form for indrømmelser, men på at befri de tyske hertugdømmer fra en tronraners voldshandlinger. Men selvfølgelig vil også en solokrig mod Danmark kræve store ofre af os, og disse kampe kan forøges uendeligt ved den nærliggende mulighed, at en generel europæisk krig antændes under stridighederne.

Hvem - som i henseende til denne mulighed stadig ønsker at rejse spørgsmålet: Om den mulige pris, som er i udsigt, er en sådan kamp værd, om det givet en europæisk krig ikke er at foretrække, at lade hertugdømmerne tilhøre Danmark som forhen, og stille sig tilfreds med nogle godkendte indrømmelser fra Danmark med hensyn til hertugdømmernes retslige stilling - han har ikke forstået den fulde og tunge alvor i situationen. Ikke blot to tyske hertugdømmer, men det tyske folks ære og deres berettigelse som en selvstændig national eksistens står på spil. Frankrigs flåde er vel nok ikke meget større end den danske. Vil vi derfor, hvis franskmændene i dag besætter Rhinprovinsen, tøve med at trække sværdet? Vil vi vente indtil vi har allieret os med en sømagt? Vil vi afstå Rhinprovinsen til gunst for Frankrig, eller behandle den som et forbundsland og udlåne en selvstændig forfatning til den? Men vi kan ikke se, hvilken forskel der skulle være mellem denne sag og hertugdømmernes, da det nok ikke skal medregnes, at danskerne ved tidernes gunst allerede finder sig i besiddelse af hertugdømmerne, medens franskmændene foreløbeligt skal iværksætte en besættelse.

Det eneste, som nu påhviler Tyskland er at indse, at det befinder sig i en situation, enten at skulle give afkald på ikke bare et stykke land, men på et selvstændigt folks helligste goder, eller beslutte at trække sværdet for at forsvare disse goder, uden at spørge nogen, hvor stort antallet af fjender og deres skibe vil være. Vi ved ganske udmærket, hvilken værdi det vil have for os at kunne nå til enighed med England om dette udenrigspolitiske spørgsmål, som i enhver anden sag, men hvad i alverden skulle få England til at træde i skranken for vores ret og vores interesser, så længe vi kun evner at samle mod til at protestere og viger tilbage fra enhver alvorlig fare? England har for det første kun interesse i at bevare den europæiske fred, og vil true os, så længe England er overbevist om, at dets trusler rækker til at holde vore sværd i skeden. Englands holdning til det verserende spørgsmål vil ændre sig i det øjeblik, landet bliver overbevist om, at vi har nået det punkt, hvor ingen trussel kan skræmme os længere. Den engelske kærlighed til den danske helstat

kan vanskeligt bestå prøven, når England for alvor står overfor den eventualitet, at kæmpe på den franske kejsers side mod Tyskland. Vil man så forhandle med os, vil man så opdage, hvilke indrømmelser der kan opnås af os; så vil vi kunne overveje, om og hvilken akkord vi foretrækker frem for kampen. Hvis vi i stedet for at begynde med ganske enkelt at kræve vores ret, og endda er fast besluttet på med hele vor kraft at gå ind for kravet - er hele vore ret fortabt hvis vi kun anmoder om nogle indrømmelser i København, i London og Paris.

”Men vores rettigheder er omstridte på alle punkter, og bygger på gulnede pergamenter, der fortolkes forskelligt af os og af danskerne plus det samlede udland!”

Nu har det klare vand naturligvis været tilstrækkeligt plumret siden 1846 af dem der gerne vil fiske i rørte vande, men skal vi derfor lade os overtale til, at det altid ikke havde været andet end grumset mudder? I sandhed kunne man næsten frygte, at tyskerne selv i sidste ende vil komme til at begå politisk selvmord af rendyrket retfærdighed mod fremmede lande!

Hvad angår de gulnede pergamenter, så er det rigtigt, at danskerne i kommissionsrapporter, af hvilke Christian VIII.'s åbne brev udsprang, har forsøgt at fortolke disse pergamenters betydning. Vi har ikke observeret, at dette brev med dens luvslidte retspraksis og de ondsindede raffineringer ville have overbevist nogen, der var upartiske, i Tyskland; danskerne var blevet overbevist, før end man havde set pergamenterne, og lige så lidt havde man i England, Frankrig og Rusland bekymret sig for alvor om dem. Men handler det så kun om gulnede pergamenter? På ingen måde, for i første række kommer dokumenter af nyeste dato i betragtning, hvis betydning utvivlsomt er fremherskende. Danskerne selv er fuldstændig indforstået med os, at prins Christian af Lyksborg kun kan gøre krav på Danmarks krone og til hertugdømmerne, såfremt disse er baseret på London-protokollen af 1852 og arvefølge-loven fra 1853. Hvorfor blev Warszawa- og London aftalerne indgået, hvorfor blev tronfølge-loven af 1853 tilladt, hvis ikke fordi hele verden ti år tidligere var overbevist om, at den danske mandslinjes uddøen måtte få den juridiske konsekvens med adskillelse af de under kongen af Danmarks scepter forenede lande. Derfor ved vi reelt ikke, hvilke bekymringer der kunne opstå, hvis vi turde undersøge den juridiske gyldighed af loven af 1853 og afvise nogen bindende forpligtelse for Tyskland og de tre hertugdømmer. Hvis man først vil tilstå os dette, at hvem man end er, i alle tilfælde dog ikke Christian IX. hertug af Slesvig-Holsten og Lauenborg, så kan og må ingen illegitim hersker påtvinges hertugdømmerne mod deres vilje; da ville et første, højst betydningsfulde skridt, og først der, men ikke tidligere, være taget for et forhandlingsgrundlag, for at iagttage, hvorledes de fra tidligere tider oprindelige juridiske krav bedst kan forenes med nutidens krav fra politiske interesser.

Hvilke refleksioner kunne få os fra dette solide grundlag til at renoncere på hvad som helst for vore rettigheder? Naturligvis vil den franske kejsers politik næppe blive påvirket af vores love,

og lige så lidt regner vi med nogen indflydelse, som vi kunne øve på Frankrigs lænkede offentlige mening. Det forholder sig anderledes med England. Hvis vi sikrer, at vores holdning frigør den offentlige mening i England fra lænkerne til for os ugunstige fordomme, og at vi overbeviser landet om situationens alvor, er vi overbeviste om, at der er en forståelse af, at også i England vil det simple udsagn sejre, at det er en lovløs voldshandling, hvis man vil indsætte en hersker over hertugdømmerne gennem en europæisk traktat, gennem en dansk lov, som ikke er deres. Uanset hvor langt vi er fra det faktum, at folkenes historie udelukkende er bestemt af juridiske årsager, så det er bestemt ikke ligegyldigt selv i dag: Om vi forsvarer tysk jord mod udenlandsk vold, eller om vi forsøger at vinde helt fremmed land uden nogen ret, af hensyn til vores politiske interesser.

Og hvis det kommer til kampe, fordi ingen vil respektere vores rettigheder, så er den første betingelse for succes, at det tyske folk i det mindste står fast på den overbevisning, at de har grebet til sværdet for deres allerhelligste; tyskernes ukrænkelige jord.

Vi skal, således foreslår man i sagen om hertugdømmerne, stole mindre på gulnede pergamenter samt omstridte juridiske krav og mere på retten til nationalitet. Vi ved udmærket, at England i 1848 virkede tilbøjelig til at gå ind for dette synspunkt. Men situationen er nu blevet en helt anden. Dette forslag dukkede op på et tidspunkt, da man i Poznan var optaget af at trække en grænse imellem den polske og den tyske nationalitet, da Østrigs opløsning i sine forskellige nationaliteter var tæt på. Men kræver vi i dag Lauenborg, Holsten og Sydslesvig ikke begrundet i retten, men begrundet med nationalitetsprincippet, hvem kan da tro, at Østrig og Prøjsen villigt vil gå i kamp i dag for et princip, på grund af hvilken Poznan, Galicien, Veneto kan blive dem afkrævet i morgen? Eller viser der sig for de europæiske magter en større beredvillighed, at respektere vores nationalitet som vores ret? Gennem London-protokollen, angiveligt af hensyn til Europas højere politiske interesser, forsøgte man til alle tider at smede tyske lande sammen med Danmark, så danskerne med det kunne suge næring fra tysk sved og blod, uden hvilket de ikke tror på, at de kan opretholde deres stats eksistens. Det er den måde, på hvilken man respekterer tysk nationalitet. Hvis vi ikke er parate til at træffe en beslutning om at sikre, at vores **rettigheder** respekteres først, så vil man fortsætte med at flå ét stykke af os ad gangen af hensyn til nationaliteten og de "højere europæiske interesser", men ingen viser respekt for vores nationalitet og giver os ikke et eneste stykke tilbage.

Men vi vil helt åbent indrømme, at vi ikke blot er interesserede i, på grund af det rene rethaveri, at hævde en ret baseret på gulnet pergament og at gøre det gældende overfor hele verden, uanset hvor vores rettigheder står i forhold til Europas politiske system i dag. Hvis rettighederne var værdiløse for os, og deres usmidige påstande udgjorde en alvorlig trussel mod europæisk fred, ville vi bestemt ikke være tilbageholdende med, at tale om en billig, fredelig udligning mellem vores

rettigheder og andre staters politiske interesser. Men for hertugdømmernes vedkommende er Tyklands vigtigste politiske interesser forbundet med rettighederne, og fordi vi længe har været vant til, at vore interesser ikke bliver tilgodeset i de europæiske magters bestemmelser, glæder vi os over lejligheden til at gøre vor interesser gældende i lovens og retfærdighedens navn.

Og hvad er så de ”højere politiske interesser”, som Europa gør gældende mod os, og som vores rettigheder skal vige for? Englands kortsigtede vildfarelse, som ikke vil tillade, at havnen i Kiel kommer i Tyske hænder, som frygter en styrkelse af vor stilling ved Vesterhavet; Ruslands og Englands interesse i at holde Danmark lige så stærkt og lige så svagt, som det er nødvendigt, for at dette under europæiske forviklinger på et tidspunkt kan bruges af England mod Rusland og på et andet af Rusland mod England; Frankrigs interesse i at drive en kile ind i det nordlige Tyskland, så en tysk hær, der kæmper mod Frankrig ved Rhinen, kan flankeres og angribes i ryggen fra begge sider af Frankrigs loyale allierede; Østrigs interesse i hertugdømmernes sag, der i det mindste ikke må føre til en styrkelse af Prøjsens politiske stilling. Det er de ”højere” interesser, som byder os at trampe på vores, for diplomaterne er vant til kun at tage Tyskland i betragtning i deres kalkulationer i det omfang, det er vigtigt at skære remme ud af dets læder. Og i lyset af sådanne kendsgerninger, skal vi så håbe på, at blive mere villigt hørt og opnå bedre succes – end hvis vi forbliver tavse om vores rettigheder og beder det europæiske diplomati om venligst også at overveje vores interesser? Aldrig mere! --- Vi kræver vores ret og intet mindre end vores ret, fordi dette også politisk er den eneste rigtige og praktisk farbare vej.

Men hvilke hensyn til politisk interesse er det, der påberåbes af forsvarerne af London-traktaten, for det kan kun dreje sig om sådanne, eftersom endnu ingen har påstået, at denne traktat blev indgået for at gøre velbegrundede rettigheder gældende.

Vi er først opmærksomme på, at hvis London-traktaten opgives, vil samtidigt enhver ret for Tyskland til at øve indflydelse på Slesvigs juridiske status også blive opgivet. Slesvig hører under alle omstændigheder ikke til i det tyske forbund, og det tyske forbund kan derfor ikke have en juridisk forpligtelse til om nødvendigt at tage Slesvig fra danskerne med våbenmagt for at udlevere det til sin legitime hertug. Men Holstens ret til at forblive udelt sammen med Slesvig er ældre end London-traktaten; Tyskland [26] førte krig mod Danmark for at beskytte Holstens rettighed imod danskernes forsøg på at rive Slesvig væk fra Holsten og behandle den som en dansk provins; forbundsresolutionen af 1852 bevarede udtrykkeligt ikke blot Holstens og Lauenborgs interne forfatningsmæssige status, men også deres stilling i forbindelse med resten af monarkiet, og endelig har Østrig og Prøjsen selv i disse dage opfordret Forbundsdagen til at protestere mod den nye

danske forfatning, ifølge hvilken Slesvig skal inkorporeres i Danmark. Hvorledes kunne Forbundet protestere imod den nye forfatning, hvis det virkelig ikke havde noget retskrav at fremføre med hensyn til Slesvig; hvis det på grund af interesse i at erhverve sådanne krav, først nu skulle beslutte om de vil tiltræde London-traktaten?

”London-traktaten beskytter os mod den store fare for, at Rusland ville gøre krav på Holsten gældende, fordi disse krav straks ville blive genoplivet, hvis London-traktaten og Warszawa-traktaten forældes.” Det er argumentet, der især fremføres i Wien. Så hvorledes forholder det sig med disse påstande?

Dengang i midten af det 16. århundrede, da det Oldenborgske hus delte sig i sine 2 hovedlinjer, den kongelige eller Lyksborgske og den hertugelige eller Gottorpske del, fandt samtidig en definitiv opdeling af landet sted i hertugdømmerne i 1544. Amterne og de mindre byer var opdelt således, at den største del af de kongelige områder lå i Holsten, den mindste del i Slesvig, og omvendt, den største del af de hertugelige områder lå i Slesvig, den mindste del lå i Holsten, mens prælaternes og ridderskabets [5][11] områder og de suverænitetserettigede byer forblev i fællesskab og blev styret i fællesskab af den danske konge og den Gottorpske hertug. Men den ældgamle nationale modsætning kunne ikke udslettes ved at forene tyskerne og danskerne under samme fyrstehus, tværtimod deltes nu selv dette, og i to århundreder stod den danske konge og den gottorpske hertug stridende og kæmpende overfor hinanden. Forsøget på at skabe fred mellem danskerne og tyskerne, som først var blevet afgjort ved bredden af Ejderen i 811, og som blev fornyet, da Christian I forenede Danmark og hertugdømmerne under sit styre, gentog sig for tredje gang i den anden halvdel af forrige århundrede. Gennem forbindelsen mellem hertug Karl Frederik [27] og Peter den Stores datter erhvervede den Gottorpske linje den russiske zars trone. Katarina II indgik i året 1767, i sin søn Pavel's navn, hertug af Gottorp, foreløbige traktater med Danmark, hvilke i 1773 blev bekræftet af storhertug Pavel Petrovich, som var blevet voksen. Gennem den ene af disse traktater gav Pavel Petrovich ubetinget afkald på de gottorpske besiddelser i Slesvig samt sit medregentskab i dette hertugdømme, og da dette afkald var ubetinget, anerkendte zar Nikolaj dem igen i Warszawa-traktaten af 1851. Gennem den anden traktat gav Pavel Petrovich afkald på de gottorpske besiddelser i Holsten og fællesregeringen i dette hertugdømme mod et ækvivalent, hvori Danmark afstod grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst til storhertug Pavel Petrovich, som straks overdrog disse grevskaber til en yngre linje af sit Gottorpske stamhus. Således kom kongen af Danmark i eksklusiv besiddelse af hertugdømmerne Slesvig-Holsten.

Under forhandlingerne i Warszawa i 1851, som dannede grundlag for London-traktaten, fandt Rusland og Danmark det passende at fortolke den traktat, der blev indgået vedrørende Holsten i 1773, således at afståelsen kun var til fordel for den danske mandslinje og ville blive ugyldig med

dens uddøen. For at fjerne de farer, der heraf kunne opstå for det danske monarkis integritet, udvidede zar Nikolaj afståelsen fra 1773, som overhoved for huset Gottorp, til at gælde for prins Christian af Lyksborg og hans mandlige efterkommere i Warszawa-traktaten. Dette forekommer naturligvis ret farligt, når det bliver påpeget for os, at i det øjeblik, hvor vi forkaster London-traktaten af 1852 som værende uforpligtende, vil Christian IX.'s tronfølge i hertugdømmerne på grund af vores modstand mislykkes; hvorved Rusland, ved i 1851 at give afkald til fordel for den nuværende konge af Danmark, bliver fritstillet og kan tilbagekræve de tidligere Gottorpske besiddelser i Holsten, som specielt omfatter Kiel amt, og kan krævede gottorpske delegeredes pladser og stemmer i den tyske Forbundsdag.

Vi ønsker ikke her at gå i detaljer med det juridiske bevis, der gentagne gange er blevet fremført andetsteds, nemlig at Rusland ikke kunne genvinde de gottorpske besiddelser i Holsten, selv om den danske linje uddøde, men vil snarere acceptere zar Nikolajs opfattelse som den korrekte. Hvad bliver så konsekvensen, hvis afståelsen til fordel for Christian IX ikke træder i kraft?

Zaren af Rusland kan kun tilbagekræve de Gottorpske områder i Holsten ved at tilbagelevere det modtagne ækvivalent, storhertugdømmet Oldenburg, til den legitime hertug af Holsten. Men dette blev allerede ubetinget og "for evigt" overført i 1773 til det nu i Oldenburg regerende hus, og det er ikke vores sag, men Ruslands, at løse den modsigelse, der ligger i, at zar Pavel Petrovich afstod et land betingelsesløst og for evigt afhændede, hvilket efter zar Nikolajs mening kan kræves tilbage i tilfælde af den nu danske mandslinjes uddøen. Derudover var det ingenlunde velvillighed og en nådesbevisning, da zar Pavel Petrovich forærede Oldenburg til den yngre Gottorp linje, fordi denne efter russerne havde de nærmeste arvekrav til den Gottorpske del af Holsten og burde derfor samtidig kompenseres for afkortningen af deres arveret. Rusland er derfor forpligtet til at garantere det storhertugelige Oldenburgske hus, frem for alt, besiddelsen af Oldenburg, eller, hvis dette skulle blive juridisk umuligt, besiddelsen af den gottorpske del af Holsten, hvis ækvivalent var Oldenburg, aftalt i traktaten af 1773. Ethvert krav, som Rusland kunne fremsætte om holstenske områder baseret på mageskiftet fra 1773, ville bestemt ikke gavne Rusland, men storhertugen af Oldenburg.

Men også i denne henseende kunne man måske indvende, at der ikke skulle lægges vægt på de guldne pergamenter, fordi politiske interesser ville være stærkere end gamle retskrav. Vi indrømmer gerne, at hvis udsigten til at erhverve havnen i Kiel åbner sig for Rusland, ville storhertugen af Oldenburgs rettigheder ikke volde de russiske diplomaters samvittighed mange skrupler. På den anden side ved vi også, at faren for at se den russiske flåde etablere sig i havnen i Kiel ville være så presserende for Sverige og for Danmark selv, at alle andre forskelle ville forsvinde foran dette; et faktum af så vidtrækkende europæisk betydning, at juraen mod

ubegrundede russiske krav på dette punkt, ville få den mest effektive støtte fra alle europæiske stater.

Og i betragtning af en situation som denne, burde Tyskland stadig være taknemmelig for, at det var beskyttet mod russiske krav af London-protokollen? Skulle Tyskland lade sig diktere af frygt for et uvæsentligt spøgelse, give afkald på sin ret og efterfølgende underskrive London-protokollen?

Og nu én mere. Den russiske zarfamilie har imidlertid retskrav på ikke blot en eller anden del af Holsten, men på hele hertugdømmet Holsten, ligesom på hele Slesvig, krav som ingen jurist kan bortskaffe. Det er zarhusets krav som en gren af det oldenborgske hus om arveretten til hertugdømmerne, når det bliver den gottorpske linjes tur. Det er foreløbigt ikke på tale, men først da, når mandslinjen i den samlede sønderborgske gren dør ud. Og hvad har i denne sammenhæng London-protokollen ført til? Den fjerner ikke blot arveretten for hele det augustenburgske hus, men også for de tre ældre brødre til den nuværende kong Christian IX., og dermed består den **virkelige fare** for os i, at se hertugdømmerne falde i Ruslands hænder rykket ekstraordinært meget tættere på.

Det er, hvad London-protokollen har erhvervet for Tyskland, mod russiske påstande, og hvis frygten for Rusland på en eller anden måde skal bestemme vores beslutninger i øjeblikket, så kan det kun have den konsekvens, at vi er så meget desto mere kan kaste London-protokollen langt væk fra os og insistere på vores rettigheder.

Det tyske forbund har besluttet sig til eksekution, --- det er efterretningen, som lige er ankommet. Den bekymring kan ikke udelukkes, at eksekutionen mod Danmark[25], selv imod dets ophavsmænds hensigt, gennem begivenhedernes forløb vil fungere som en eksekution mod hertugdømmerne og deres hertug, mod retfærdighedssansen og æresfølelsen, mod det tyske folks kærlighed til fædrelandet. Må denne bekymring vise sig at være ubegrundet, så vi ikke ser de frugter, der gror frem af sådanne frø.

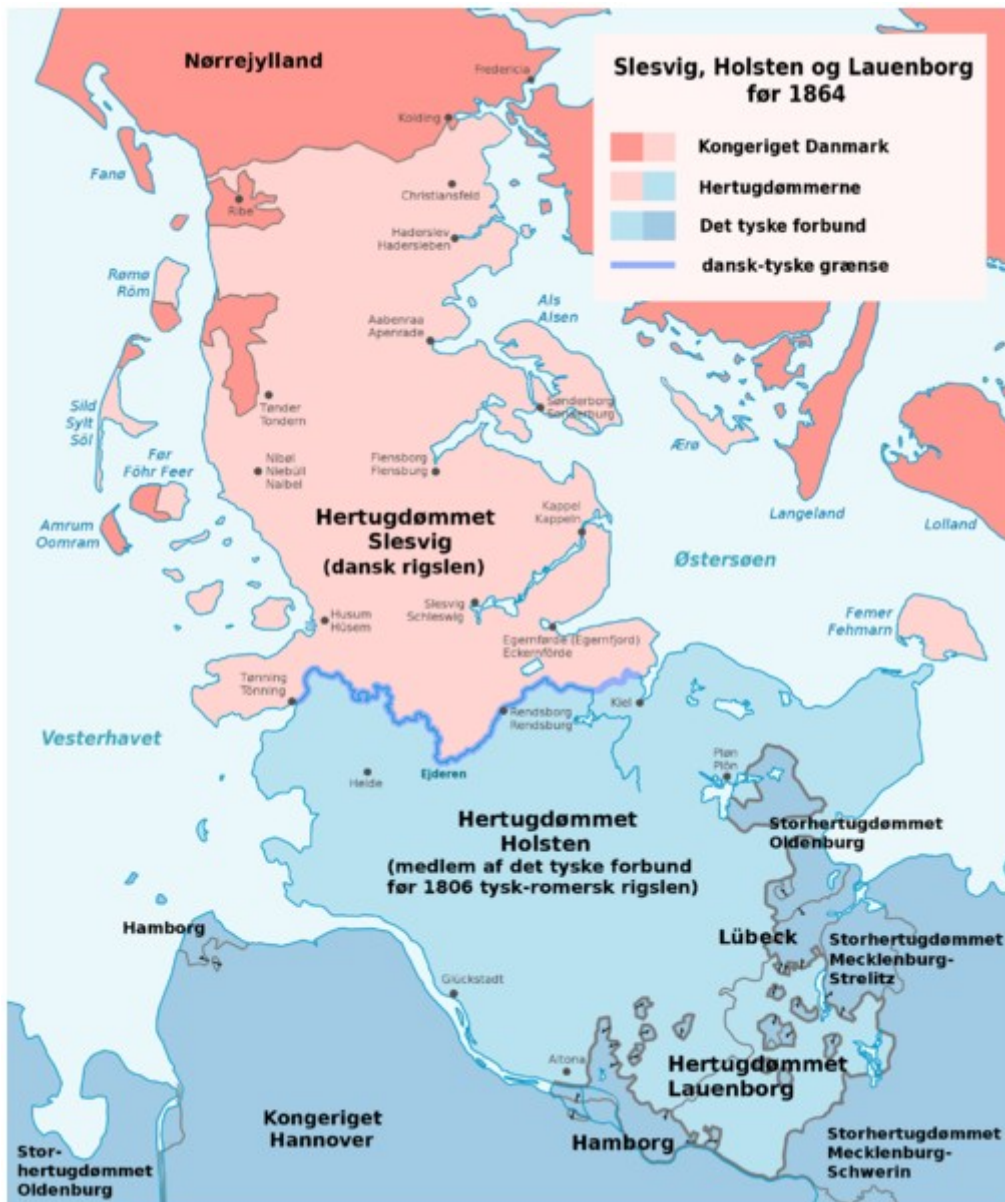
Oversætters korrektioner og supplerende information:

- [1] Slesvig grænser ikke op til Elben og er ikke et kejserlig tysk forlenet hertugdømme.
- [2] 11-årig dreng.
- [3] med ”den kullede greve” Gerhard som formynder.
- [4] ”constitutio Valdemariana” fra Valdemar III’s håndfæstning.
- [5] Christian I. blev konge af Danmark 1448, i 1460 hertug af Slesvig og greve af Holsten. Først i 1474 blev Holsten ophøjet til hertugdømme, forlenet af den tysk-romerske kejser. Slesvig var altid et len af Danmark, selvom dette blev saboteret af den holstenske adel, kendt som ’Ridderskabet’.
- [6] Ribe-håndfæstningen, kun gyldig i Christian I’s levetid.
- [7] Altonaforliget blev indgået 20.6.1689 mellem kong Christian V. og den gottorpske hertug. Kongen måtte efter pres fra England og Holland tilbagegive hertugen alle de rettigheder i Slesvig, han havde haft før 1684.
- [8] Freden i Travendal 18.8.1700 foregik under pres fra England og Holland, og parterne selv havde ringe indflydelse. Danmark måtte anerkende Gottorp hertugen Frederik IV.’s suverænitæt.
- [9] Freden i Frederiksborg 03.06.1720 - Sverige måtte ikke støtte de gottorpske hertuger i hertugdømmet Slesvig imod Danmark. De danske kongers ret til hele Slesvig blev garanteret af Storbritannien og Frankrig. Den 4. juli 1721 lod Frederik IV. sig hylde på Gottorp slot og inddrog derved de hertugelige dele af det gamle danske len Sønderjylland.
- [10] Efter Store Nordiske Krig blev i 1721 den gottorpske hertug sendt på flugt fra sine slesvigske områder, så den gottorpske hertug herefter kun regerede over sin del af Holsten.
- [11] adelig tysknational politisk indflydelsesrig forening i Holsten og Slesvig.
- [12] agnastisk arvefølge. (kvindelinjen)
- [13] kognastisk arvefølge. (mandslinjen)
- [14] altså afskaffe hertugdømmet og indlemme Slesvig i kongeriget som provins.
- [15] den prøjsiske konge omtaler ’hertugdømmerne’ som ”Slesvig-Holsten”. Senere bekymrer han sig om ’hertugdømmernes’ nationalitet i stedet for nationaliteter - da Slesvig er dansk og Holsten tysk. Han anser dem tydeligvis begge for tyske ’hertugdømmer’. En almindelig fejlagtig forglemmelse hos bogens forfatter.

- [16] Berlin forpligtede sig til at tillade forbundseksekution at blive gennemført og til at acceptere en fælles løsning på det slesvig-holstenske spørgsmål med de tyske regeringer i forbundsforsamlingen, under Østrigs ledelse.
- [17] Christian I. var søn af Hedvig, den holstenske grev Adolf VIII.'s søster. Altså agnatisk arv.
- [18] Adolf 8. var fra 1427 hertug af Slesvig og fra 1421 greve af Holsten-Rendsborg – død 1459.
- [19] Lykstad i Holsten blev grundlagt 1616 af Christian IV.
- [20] Danneskiold blev givet til forskellige tiders efterkommere af kongerne Frederik III's og Christian V's uægte sønner.
- [21] Norge forblev de Oldenborgske kongers arverige til 1815.
- [22] Her tænkes på Holsten og Lauenborg, da Slesvig havde dansk lensherre.
- [23] Efter oprøret i Rendsborg, hvor den slesvig-holstenske bevægelse erklærede Slesvig-Holsten uafhængig af Danmark, gik Christian August 2. af Augustenborg og hans broder med på slesvig-holstensk side i treårskrigen. Efter slesvig-holstenernes nederlag i 1850 blev Christian August i 1852 landsforvist og flygtede til godset Primkenau i Schlesien.
- [24] Hr. Johann Bernhard Greve af Rechberg-Rothenlöwen var befuldmægtiget af den Østrigske kejser under fredsforhandlingerne i Wien om afslutning af krigen 1864.
- [25] Men Danmark er ikke medlem af det tyske forbund; kun Holsten og Lauenborg.
- [26] Første Slesvigske krig var en dansk borgerkrig. De "slesvig-holstenerne", som var tysksindede, krævede hertugdømmerne Slesvigs og Holstens løsrivelse fra Danmark og en union til en tyskpræget "slesvig-holstensk" stat. Prøjsen og andre tyske lande sendte tropper, mere eller mindre officielt, hvilket gjorde borgerkrigen et internationalt anliggende.
- [27] Pjotr III Fjodorovitj; født Karl Peter Ulrik, (21. februar 1728, myrdet 17. juli 1762) var zar af Rusland i et halvt år i 1762. Han var psykisk udfordret og ekstremt pro-prøjsisk.

Bilag 1:

Bilag 2:

